Hoe voer ik de boekhouding van mijn onderneming?

Boekhoudkundige verplichtingen sinds 01.01.2018

economie
FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

.be

economie
FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Opmerking

Er kan niet worden gewaarborgd dat dit document een exacte weergave van de officieel goedgekeurde tekst vormt. Uitsluitend de wetgeving die in de papieren versie van het Belgisch Staatsblad is bekendgemaakt, is rechtsgeldig.

Mocht u fouten of onvolledigheden in deze tekst ontdekken, zouden we het op prijs stellen indien u ze ons zou melden (auc@economie.fgov.be).

Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel
Ondernemingsnr.: 0314.595.348
e-mail: info.eco@economie.fgov.be
https://economie.fgov.be

Tel.: 0800 120 33 (gratis)
Fax: 0800 120 57 (gratis)

facebook.com/FODEconomie

@FODEconomie

youtube.com/user/FODEconomie

linkedin.com/company/fod-economie

Verantwoordelijke uitgever: Jean-Marc Delporte
Voorzitter van het Directiecomité
Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel

Wettelijk depot: D/2018/2295/18

096-18

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

Inhoud

1. Algemene boekhoudprincipes 5
2. De jaarrekening 9
3. Handelaar-natuurlijke persoon met een kleine omzet 14
4. Boekhoudkundige verplichtingen van een eenmanszaak met een hogere omzet 17
5. Boekhoudkundige verplichtingen van vennootschappen met een kleine omzet onder de vorm van een vennootschap onder firma (vof) en de gewone commanditaire vennootschap (gcv) 20
6. Boekhoudkundige verplichtingen van microvennootschappen onder de vorm van een vennootschap onder firma (vof) of een gewone commanditaire vennootschap (comm.v) 23
7. Boekhoudkundige verplichtingen van kleine vennootschappen onder de vorm van een vennootschap onder firma (vof) of een gewone commanditaire vennootschap (comm.v) 28
8. Boekhoudkundige verplichtingen van grote vennootschappen onder de vorm van een vennootschap onder firma (vof) of een gewone commanditaire vennootschap (comm.v) 33
9. Microvennootschappen onder de vorm van een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid (cvoa) 37
10. Kleine coöperatieve vennootschappen met onbeperkte aansprakelijkheid (cvoa) 41
11. Grote coöperatieve vennootschappen met onbeperkte aansprakelijkheid (cvoa) 45
12. Boekhoudkundige verplichtingen van microvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid 49
13. Kleine vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid 54
14. Grote vennootschappen met een beperkte aansprakelijkheid 58
15. Genoteerde vennootschappen 63
16. Buitenlandse ondernemingen met een bijkantoor in België 71
17. Een andere munt dan de euro 74
18. Diamantvennootschappen 77
19. Afwijkend rekeningenstelsel en jaarrekeningenschema 79
20. Bijzondere boekhoudsystemen 81
21. Meer weten 84

© Fotolia.com

1. Algemene boekhoudprincipes

1.1. Elke onderneming moet een boekhouding voeren

- elke natuurlijke persoon die handelaar is;
- elke vennootschap, zoals bedoeld in het Wetboek van vennootschappen;
- de openbare instellingen die een statutaire opdracht vervullen van commerciële, financiële of industriële aard;
- bijkantoren gevestigd in België van een buitenlandse vennootschap;
- verenigingen en stichtingen: zie de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen.

1.2. De boekhouding moet passend zijn, gelet op de aard en omvang

- volgens een passend rekeningenstelsel bewaard op de zetel van de onderneming;
- gebaseerd op het algemeen rekeningenstelsel zoals bepaald door het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningenstelsel.

1.3. Alle verrichtingen worden zonder uitstel, getrouw, op volledige wijze en naar tijdsorde ingeschreven

- zonder uitstel: voornamelijk jegens derden;
- volgens datum;
- met volgnummer, omschrijving en een verwijzing naar het verantwoordingsstuk;
- periodieke inschrijvingen: voorraden, afschrijvingen, waardeverminderingen (bv. op het einde van het boekjaar);
- uitzondering: verkopen en dienstverleningen in het klein en waarvoor geen factuur vereist is kunnen worden geboekt door een dagelijkse, gezamenlijke inschrijving.

1.4. Elke boeking moet gebeuren aan de hand van een gedagtekend verantwoordingstuk, waarnaar zij moet verwijzen

Verantwoordingsstukken:

- zijn stukken waarop de boekhouding steunt; elke boeking verwijst naar een verantwoordingsstuk;
- zijn extern (uitgaande van derden) of intern (uitgaande van de onderneming);
- zijn identificeerbaar (van een derde of van de onderneming), met datum voorzien en met een duidelijke omschrijving;
- worden methodisch opgeborgen en zijn op elk tijdstip toegankelijk;
- worden in principe zeven jaar bewaard, in origineel of afschrift.

1.5. Elk jaar maakt de onderneming een inventaris op

Elke onderneming verricht omzichtig en te goeder trouw de nodige opnemingen, verificaties, onderzoekingen en waarderingen om op een door haar gekozen datum de inventaris op te maken van al haar bezittingen, vorderingen, schulden en verplichtingen van welke aard ook, die betrekking hebben op haar bedrijf, en van de eigen middelen daaraan verstrekt. Concreet betekent dit:

- de waardebepaling van de vaste activa;
- de waardebepaling van uitstaande vorderingen en schulden;

- voorzieningen;
- voorraden;
- overlopende rekeningen volgens het toerekeningsbeginsel.

1.6. Elk jaar stelt de onderneming een jaarrekening op

Zie 2. De jaarrekening.

1.7. Houden en bewaren van de boeken en stukken

1.7.1. Houden

Ofwel door middel van ingebonden of ingenaaide registers met vermelding van het aantal bladzijden.

Ofwel via geïnformatiseerde systemen. Indien de boeken worden gehouden met geïnformatiseerde systemen, moeten die systemen op een zodanige wijze geconcipieerd zijn dat de onderneming in ieder geval haar boekhouding kan voeren in overeenstemming met de wettelijke en reglementaire bepalingen die van toepassing zijn op het voeren van een boekhouding.

1.7.2. Bewaren

Van de dagboeken en de inventaris moet het origineel bewaard worden.

Van de overige boeken volstaat een kopie.

Indien de boeken digitaal worden bewaard, moeten de onveranderlijkheid en de toegankelijkheid van de bewaarde gegevens verzekerd zijn.

1.7.3. Termijnen

De boeken moeten zeven jaar bewaard worden, te rekenen vanaf 1 januari van het jaar dat volgt op de afsluiting.

Stukken die niet strekken tot bewijs jegens derden worden drie jaar bewaard.

Na het sluiten van de vereffening van de onderneming, moeten de boeken nog vijf jaar bewaard worden.

1.8. Wettelijke referenties

Wetboek van economisch recht, boek 1, titel 2, hoofdstuk 1, art. I.5 (ondernemingen onderworpen aan de boekhoudwetgeving)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.82 (elke onderneming voert een passende boekhouding)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.84 (wijze van boeken)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.86 (wijze van boeken en bewaartermijnen)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.89 (inventaris)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.90 (jaarrekening)

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van de ondernemingen, art. 5 (houden van boeken)

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van de ondernemingen, art. 9 (bewaartermijn boeken)

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningenstelsel

Commissie voor boekhoudkundige normen, advies 2016/22 van 25 mei 2016 – Specifieke vragen met betrekking tot de bewaring van boeken en verantwoordingsstukken bij een geïnformatiseerde boekhouding.

2. De jaarrekening

2.1. Wat

De jaarrekening bestaat uit de balans, de resultatenrekening en de toelichting.

2.2. Doel

De jaarrekening moet een getrouw beeld geven van het vermogen, de financiële positie en het resultaat.

2.3. Wijze van opmaak

De jaarrekening moet duidelijk worden opgesteld en stelselmatig weergeven op de dag waarop het boekjaar wordt afgesloten en bevat:

- de aard en het bedrag van de bezittingen en rechten van de vennootschap;
- de aard en het bedrag van de schulden, de verplichtingen en de eigen middelen van de vennootschap, na toewijzing van het resultaat;
- de aard en het bedrag van de kosten en de opbrengsten.

In de toelichting van de jaarrekening vermeldt de vennootschap volgens het materialiteitsbeginsel de rechten en de verplichtingen die niet in de balans voorkomen of moeilijk kunnen worden becijferd.

Compensatie tussen schulden en vorderingen, tussen rechten en verplichtingen, tussen opbrengsten en kosten is in principe niet toegestaan.

De beginbalans van een boekjaar stemt overeen met de eindbalans van het voorafgaande boekjaar.

2.4. Soorten jaarrekeningen

2.4.1. De enkelvoudige of statutaire jaarrekening

De jaarrekening van de vennootschap moet worden opgemaakt volgens de wettelijke waarderingsregels en volgens de wettelijke schema's (BE GAAP) en in euro. Er is een schema voor microvennootschappen, een verkort schema dat de meeste kleine vennootschappen mogen gebruiken en het volledige schema.

2.4.2. De geconsolideerde jaarrekening

De geconsolideerde jaarrekening van een groep wordt opgemaakt volgens de wettelijke waarderingsregels en volgens de Belgische boekhoudnormen (BE GAAP) of volgens de internationale boekhoudnormen IAS/IFRS.

Het opstellen van een geconsolideerde jaarrekening overeenkomstig de internationale standaarden voor jaarrekeningen (IAS/IFRS) is verplicht voor:

- beursgenoteerde vennootschappen;
- kredietinstellingen en beleggingsvennootschappen;
- verzekeringsondernemingen en herverzekeringsondernemingen.

Elke Belgische consoliderende vennootschap, ook niet-beursgenoteerd, kan de beslissing nemen om de geconsolideerde jaarrekening op te stellen volgens IAS/IFRS die door de Europese Commissie zijn goedgekeurd. Dergelijke beslissing is onherroepbaar.

Onder die titel worden enkel de regels volgens de Belgische wetgeving vermeld. Voor IFRS, zie www.ifrs.org.

2.4.2.1. Wie moet een geconsolideerde jaarrekening opstellen?

- elke moedervennootschap die consolidatieplichtig is;
- elke vennootschap die met een of meerdere vennootschappen een consortium vormt.

2.4.2.2. Wanneer is de moedervennootschap consolidatieplichtig?

De moedervennootschap is consolidatieplichtig wanneer zij alleen of gezamenlijk controle uitoefent op de dochtervennootschap of dochtervennootschappen. De controle:

- vloeit voort uit het bezit van de meerderheid van de stemrechten verbonden aan het totaal van de aandelen van de betrokken vennootschap;
- vloeit voort uit het recht die een vennoot heeft om de meerderheid van de bestuurders of zaakvoerders te benoemen of te ontslaan;
- vloeit voort uit de statutaire controlebevoegdheid die een vennoot heeft verkregen;
- vloeit voort uit de overeenkomst die een vennoot met de andere vennoten heeft verkregen om de meerderheid van de stemrechten te verkrijgen;
- blijkt uit het feit dat een vennoot op de laatste twee algemene vergaderingen de meerderheid van de stemrechten heeft uitgeoefend (feitelijke controle).

Alle vennootschappen die een consortium vormen, zijn consolidatieplichtig.

2.4.2.3. Vrijstellingen

De moedervennootschap die zelf dochtervennootschap is, kan onder bepaalde voorwaarden worden vrijgesteld van consolidatie. In geval van vrijstelling, wordt echter wel de geconsolideerde jaarrekening van de groep neergelegd door de vrijgestelde vennootschappen.

De moedervennootschap die de controle heeft op een of meerdere dochtervennootschappen die samen van te verwaarlozen betekenis zijn, worden vrijgesteld van consolidatie.

De moedervennootschap en al de dochtervennootschappen zijn vrijgesteld van consolidatie als zij een groep van beperkte omvang vormen.

Er is geen vrijstelling van consolidatie voor beursgenoteerde vennootschappen.

2.4.2.4. Groep van beperkte omvang

De moedervennootschap samen met haar dochtervennootschappen, of een consortium, worden geacht een groep van beperkte omvang te vormen, indien niet meer dan een van de volgende criteria worden overschreden:

- jaaromzet, exclusief belasting over de toegevoegde waarde: 34 miljoen euro;
- balanstotaal: 17 miljoen euro;
- jaargemiddelde van het personeelsbestand: 250.

Wanneer meer dan een van de bovenstaande criteria wordt overschreden of niet meer overschreden wordt, heeft dat slechts gevolgen wanneer het zich gedurende twee achtereenvolgende boekjaren voordoet. De gevolgen gaan in dat geval in vanaf het boekjaar dat volgt op het boekjaar gedurende hetwelk meer dan een van de criteria voor de tweede keer werd overschreden of niet meer werd overschreden.

Wanneer de opbrengsten die voortspruiten uit het gewoon bedrijf van de vennootschap voor meer dan de helft bestaan uit opbrengsten die niet aan de omschrijving beantwoorden van de post "omzet", dan wordt het totaal van de bedrijfs- en financiële opbrengsten met uitsluiting van de niet-recurrente opbrengsten genomen.

Het gemiddelde aantal werknemers is het gemiddelde van de werknemers in voltijdse equivalenten (Dimona[1] of, indien geen Dimona, het personeelsregister). Het aantal werknemers uitgedrukt in voltijdse equivalenten is gelijk aan het arbeidsvolume teruggebracht tot voltijdse tewerkgestelde equivalenten, te berekenen voor de deeltijdse werknemers op basis van het conventioneel aantal te presteren uren, gerelateerd ten opzichte van de normale arbeidsduur van een vergelijkbare voltijdse werknemer.

Het balanstotaal is de totale boekwaarde van de activa zoals blijkt uit het balansschema.

2.4.2.5. Weglatingen

De dochtervennootschap mag uit de consolidatie worden genomen mits motivering in de toelichting van de geconsolideerde jaarrekening van de moedervennootschap, indien:

- zij van te verwaarlozen betekenis is;
- de uitoefening van de controle of de aanwending van het vermogen door de moedervennootschap ingrijpend en duurzaam bemoeilijkt wordt;

1 De Dimona (Déclaration Immédiate/Onmiddellijke Aangifte) is het elektronische bericht waarmee de werkgever iedere indiensttreding en uitdiensttreding van een werknemer aangeeft bij de RSZ. De Dimona-aangifte is verplicht voor alle werkgevers uit de publieke en de private sector.

- de gegevens voor consolidatie niet zonder onevenredige kosten of onverantwoorde vertraging verkregen kan worden;
- de aandelen van de dochtervennootschap uitsluitend worden gehouden met het oog op latere vervreemding.

De dochtervennootschap mag uit de consolidatie worden genomen, als de vermogensmutatiemethode wordt toegepast en mits motivering in de toelichting, indien:

- de dochtervennootschap in vereffening is;
- de dochtervennootschap wordt stopgezet of haar activiteiten niet meer worden voortgezet;
- de opname van de dochtervennootschap indruist tegen het getrouw beeld (enkel bij feitelijke controle).

2.5. Wettelijke referenties

Koninklijk besluit van 30 januari 2001 ter uitvoering van het Wetboek van vennootschappen

Wetboek van vennootschappen, art. 5 (begrip controle)

Wetboek van vennootschappen, art. 6 (begrippen moedervennootschap en dochtervennootschap)

Wetboek van vennootschappen, art. 7-9 (bepaling controle)

Wetboek van vennootschappen, art. 10 (begrip consortium)

Wetboek van vennootschappen, art. 16 (bepaling groep van beperkte omvang)

Wetboek van vennootschappen, boek IV, titel VI, hoofdstuk II (consolidatieverplichtingen)

Verordening (EG) 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 19 juli 2002 betreffende de toepassing van internationale standaarden voor jaarrekeningen; art. 4 (beursgenoteerde ondernemingen gebruiken IAS/IFRS)

Koninklijk besluit van 23 september 1992 op de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen, de beleggingsondernemingen en de beheervennootschappen van instellingen voor collectieve belegging, art. 5 (gebruik IAS/IFRS)

Koninklijk besluit van 27 september 2009 op de geconsolideerde jaarrekening van de verzekeringsondernemingen en de herverzekeringsondernemingen

© Fotolia.com

3. Handelaar-natuurlijke persoon met een kleine omzet

3.1. Wie?

3.1.1. Algemene regel

Een natuurlijke persoon die handelaar is, in hoofdberoep of bijberoep, met een omzet over het laatste boekjaar niet hoger dan 500 000 euro, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde, mag een vereenvoudigde boekhouding voeren.

3.1.2. Berekening van de omzet

De omzet wordt als volgt berekend: de omzet over het laatste boekjaar, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde.

Duurt het laatste boekjaar minder of meer dan twaalf maanden, dan worden die bedragen vermenigvuldigd met een breuk waarvan de noemer twaalf is en de teller het aantal maanden van dat boekjaar.

Voor het eerste boekjaar wordt de omzet exclusief de belasting over de toegevoegde waarde te goeder trouw geschat.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

3.1.3. Uitzonderingen

De financiële sector is uitgesloten van het toepassingsgebied.

Voor pomphouders wordt de omzetlimiet op 620 000 euro gebracht.

3.2. Boekhouding: een vereenvoudigde boekhouding

De natuurlijke personen die handelaar zijn mogen een vereenvoudigde boekhouding voeren.

Alle verrichtingen worden zonder uitstel, getrouw, volledig en naar tijdsorde ingeschreven in tenminste drie dagboeken:

1. een financieel dagboek;
2. een aankoopboek;
3. een verkoopboek.

In het aankoopboek (of inkoopboek) worden de aankoopfacturen en de ontvangen kastickets en creditnota's ingeschreven.

In het verkoopboek worden de verkoopfacturen en de uitgaande kastickets en creditnota's ingeschreven, alsook de onttrekkingen in natura.

In het financiële dagboek worden de wijziging in liquide middelen in contanten en de bankverrichtingen ingeschreven. Het financiële dagboek kan worden opgesplitst in een kasboek en een bankboek. Het kasboek bevat de kasverrichtingen, het bankboek alle bankverrichtingen.

Elk jaar wordt een inventaris van al de bezittingen en voorraden, rechten, vorderingen en schulden opgemaakt. Het is echter niet wettelijk verplicht om volgens het algemeen rekeningenstelsel de inventaris op te maken.

3.3. Jaarrekening

Op basis van de dagboeken en de inventaris wordt er een jaarrekening opgemaakt.

Het is niet wettelijk verplicht om de jaarrekening volgens de wettelijke minimumindeling van het algemeen rekeningenstelsel op te maken.

Het is niet wettelijk verplicht om de jaarrekening neer te leggen en openbaar te maken.

3.4. Jaarverslag

Het is niet wettelijk verplicht om een jaarverslag bij de jaarrekening op te stellen.

3.5. Controle

Het is niet verplicht om een wettelijke controle van de jaarrekening van een handelaar-natuurlijk persoon te voorzien.

3.6. Wettelijke referenties

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van ondernemingen, art. 1 (bepaling van de omzet)

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van ondernemingen, art. 2 (berekening van de omzet)

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van ondernemingen, art. 3 (ondernemingen die starten)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.85 (de wijze van het voeren van een vereenvoudigde boekhouding)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.89, §1 (het opmaken van een inventaris)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.89, § 2 (het algemeen rekeningenstelsel is niet van toepassing voor het opmaken van de inventaris)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.90, § 2, vierde lid, 1° (de uitzondering op het opstellen van een jaarrekening volgens het rekeningenstelsel en het neerleggen en openbaar maken van een jaarrekening en een jaarverslag)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.95 (uitzonderingen)

4. Boekhoudkundige verplichtingen van een eenmanszaak met een hogere omzet

4.1. Wie?

4.1.1. Algemene regel

Een natuurlijk persoon die handelaar is, in hoofdberoep of bijberoep, met een omzet over het laatste boekjaar hoger dan 500 000 euro, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde, moet een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden voeren en een jaarrekening opstellen.

4.1.2. Berekening van de omzet

De omzet wordt als volgt berekend: de omzet over het laatste boekjaar, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde.

Duurt het laatste boekjaar minder of meer dan twaalf maanden, dan worden die bedragen vermenigvuldigd met een breuk waarvan de noemer 12 is en de teller het aantal maanden van dat boekjaar.

Voor het eerste boekjaar wordt de omzet exclusief de belasting over de toegevoegde waarde te goeder trouw geschat.

4.1.3. Uitzonderingen

De financiële sector is uitgesloten van het toepassingsgebied.

Voor pomphouders wordt de omzetlimiet op 620 000 euro gebracht.

4.2. Boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden

De natuurlijk persoon die handelaar is, in hoofdberoep of bijberoep, moet een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden voeren.

4.2.1. Boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden

Alle verrichtingen worden zonder uitstel, getrouw, volledig en naar tijdsorde ingeschreven in een ongesplitst dagboek, of in een hulpdagboek, al dan niet gesplitst in bijzondere hulpdagboeken. Ze worden methodisch ingeschreven in of overgebracht naar de rekeningen waarop ze betrekking hebben. Eens per maand worden de verrichtingen in een centraal boek samengevat.

4.2.2. Rekeningen volgens het algemeen rekeningenstelsel

De rekeningen worden ondergebracht in een voor het bedrijf passend rekeningenstelsel volgens de minimumindeling van het algemeen rekeningenstelsel dat vastgesteld is bij het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningenstelsel.

4.2.3. Het opstellen van een inventaris

Minstens één keer per jaar moet, omzichtig en te goeder trouw, in een boek een inventaris worden opgesteld van de voorraden, de bezittingen, vorderingen en schulden.

4.3. Jaarrekening

4.3.1. Het opstellen van een jaarrekening

Een natuurlijk persoon die handelaar is die een boekhouding voert volgens de regels van het dubbel boekhouden moet ten minste één keer per jaar een jaarrekening volgens het algemeen rekeningenstelsel en de wettelijke waarderingsregels opstellen, op basis van de rekeningen over die periode en de inventaris van de onderneming.

4.3.2. Het neerleggen en het openbaar maken van een jaarrekening.

Een natuurlijk persoon die handelaar is, hoeft de jaarrekening niet neer te leggen of openbaar te maken.

4.4. Jaarverslag

Een natuurlijk persoon die handelaar is, is niet verplicht een jaarverslag op te maken.

4.5. Controle

Het is niet verplicht om een wettelijke controle van de jaarrekening van een natuurlijk persoon die handelaar is, te voorzien.

4.6. Wettelijke referenties

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van ondernemingen, art. 1 (bepaling van de omzet)

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van ondernemingen, art. 2 (berekening van de omzet)

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van ondernemingen, art. 3 (ondernemingen die starten)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.84 (de wijze van het voeren van een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.89 (het opstellen van een inventaris)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.90, §1 (het opstellen van een jaarrekening)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.90, §2, eerste lid. (het opstellen van een jaarrekening volgens het algemeen rekeningenstelsel en waarderingsregels)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.90, §2, vierde lid, 6° (de uitzondering op het neerleggen en openbaar maken van een jaarrekening en een jaarverslag)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.95 (uitzonderingen)

5. Boekhoudkundige verplichtingen van vennootschappen met een kleine omzet onder de vorm van een vennootschap onder firma (vof) en de gewone commanditaire vennootschap (gcv)

5.1. Wie?

5.1.1. Algemene regel

De vennootschap onder firma (vof) en de gewone commanditaire vennootschap (gcv of comm.v) met een omzet over het laatste boekjaar niet hoger dan 500 000 euro exclusief de belasting over de toegevoegde waarde, mogen een vereenvoudigde boekhouding voeren.

5.1.2. Berekening van de omzet

De omzet wordt als volgt berekend: de omzet over het laatste boekjaar, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

Duurt het laatste boekjaar minder of meer dan twaalf maanden, dan worden die bedragen vermenigvuldigd met een breuk waarvan de noemer 12 is en de teller het aantal maanden van dat boekjaar.

Voor het eerste boekjaar wordt de omzet exclusief de belasting over de toegevoegde waarde te goeder trouw geschat.

5.1.3. Uitzonderingen

De financiële sector is uitgesloten van het toepassingsgebied.

Voor pomphouders wordt de omzetlimiet op 620 000 euro gebracht.

5.2. Vereenvoudigde boekhouding

Deze vennootschappen mogen een vereenvoudigde boekhouding voeren.

Alle verrichtingen worden zonder uitstel, getrouw, volledig en naar tijdsorde ingeschreven in tenminste drie dagboeken:

1. een financieel dagboek;
2. een aankoopboek;
3. een verkoopboek.

In het aankoopboek (of inkoopboek) worden de aankoopfacturen en de ontvangen kastickets en creditnota's ingeschreven.

In het verkoopboek worden de verkoopfacturen en de uitgaande kastickets en creditnota's ingeschreven, alsook de onttrekkingen in natura.

In het financiële dagboek worden de wijziging in liquide middelen in contanten en de bankverrichtingen ingeschreven. Het financiële dagboek kan worden opgesplitst in een kasboek en een bankboek. Het kasboek bevat de kasverrichtingen, het bankboek alle bankverrichtingen.

Elk jaar maakt de vennootschap een inventaris van al haar bezittingen en voorraden, rechten, vorderingen en schulden op. Het is echter niet wettelijk verplicht om de inventaris op te maken volgens het algemeen rekeningenstelsel.

5.3. Jaarrekening

Op basis van de dagboeken en de inventaris wordt er een jaarrekening volgens het wettelijk algemeen rekeningenstelsel en de wettelijke waarderingsregels opgemaakt.

De jaarrekening moet niet worden neergelegd of openbaar gemaakt.

5.4. Jaarverslag

De vennootschap is niet verplicht een jaarverslag op te maken.

5.5. Controle

Het is niet verplicht om een wettelijke controle van de jaarrekening van deze vennootschappen te voorzien.

5.6. Wettelijke referenties

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van ondernemingen, art. 1 (bepaling van de omzet)

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van ondernemingen, art. 2 (berekening van de omzet)

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van ondernemingen, art. 3 (ondernemingen die starten)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.85 (de wijze van het voeren van een vereenvoudigde boekhouding)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.89, §1 (het opmaken van een inventaris)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.89, §2 (het algemeen rekeningenstelsel is niet van toepassing voor het opmaken van de inventaris)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.90 (het opstellen van een jaarrekening)

Wetboek van vennootschappen, artikel 93/1 (geen jaarrekening volgens de wettelijke regels)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.95 (uitzonderingen)

© Fotolia.com

6. Boekhoudkundige verplichtingen van microvennootschappen onder de vorm van een vennootschap onder firma (vof) of een gewone commanditaire vennootschap (comm.v)

6.1. Wie

Microvennootschappen met als rechtsvorm een vennootschap onder firma of een gewone commanditaire vennootschap met een omzet hoger dan 500 000 euro.

6.1.1. Rechtsvorm

Het gaat om een

- vennootschap onder firma (vof); of
- een gewone commanditaire vennootschap (comm.v).

6.1.2. Vereiste van de minimumomzet

De omzet van het laatste boekjaar van de vennootschap, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde, is hoger dan 500 000 euro (of 620 000 euro voor pomphouders).

Dat criterium geldt niet voor vennootschappen die actief zijn in de financiële sector.

Duurt het laatste boekjaar minder of meer dan twaalf maanden, dan worden die bedragen vermenigvuldigd met een breuk waarvan de noemer twaalf is en de teller het aantal maanden van dat boekjaar.

Voor het eerste boekjaar wordt de omzet exclusief de belasting over de toegevoegde waarde te goeder trouw geschat.

6.1.3. Vereiste van microvennootschap

De vennootschap onder firma of de gewone commanditaire vennootschap is geen dochtervennootschap of geen moedervennootschap.

De vennootschap onder firma of de gewone commanditaire vennootschap overschrijdt niet meer dan een van de volgende criteria:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand: 10;
- omzet, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde: 700 000 euro;
- balanstotaal: 350 000 euro.

Wanneer meer dan een van de bovenstaande criteria wordt overschreden of niet meer overschreden wordt, heeft dat slechts gevolgen wanneer het zich gedurende twee achtereenvolgende boekjaren voordoet. De gevolgen gaan in dat geval in vanaf het boekjaar dat volgt op het boekjaar gedurende hetwelk meer dan een van de criteria voor de tweede keer werd overschreden of niet meer werd overschreden.

Voor vennootschappen die met hun bedrijf starten, worden voor de toepassing van de bovenstaande criteria de cijfers bij het begin van het boekjaar te goeder trouw geschat. Indien uit die schatting blijkt dat meer dan een van de criteria overschreden wordt gedurende het eerste boekjaar, moet daarmee voor dat eerste boekjaar meteen rekening gehouden worden.

Duurt het boekjaar uitzonderlijk minder of meer dan twaalf maanden, waarbij de duur niet langer kan zijn dan vierentwintig maanden min één kalenderdag, dan wordt het bedrag van de omzet exclusief de belasting over de toegevoegde waarde, vermenigvuldigd met een breuk met als noemer 12 en als teller het aantal maanden van dat boekjaar, waarbij elke begonnen maand voor een volle maand wordt geteld.

Wanneer de opbrengsten die voortspruiten uit het gewoon bedrijf van de vennootschap voor meer dan de helft bestaan uit opbrengsten die niet aan de omschrijving beantwoorden van de post "omzet", dan wordt het totaal van de bedrijfs- en financiële opbrengsten met uitsluiting van de niet-recurrente opbrengsten genomen.

Het gemiddelde aantal werknemers is het gemiddelde van de werknemers in voltijdse equivalenten (Dimona, of indien geen Dimona, het personeelsregister). Het aantal werknemers uitgedrukt in voltijdse equivalenten is gelijk aan het arbeidsvolume teruggebracht tot voltijdse tewerkgestelde equivalenten, te berekenen voor de deeltijdse werknemers op basis van het conventioneel aantal te presteren uren, gerelateerd ten opzichte van de normale arbeidsduur van een vergelijkbare voltijdse werknemer.

Het balanstotaal is de totale boekwaarde van de activa zoals blijkt uit het balansschema.

6.2. Boekhouding

Deze vennootschappen moeten een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden voeren.

6.2.1. Boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden

Alle verrichtingen worden zonder uitstel, getrouw, volledig en naar tijdsorde ingeschreven in een ongesplitst dagboek, of in een hulpdagboek, al dan niet gesplitst in bijzondere hulpdagboeken. Ze worden methodisch ingeschreven in of overgebracht naar de rekeningen waarop ze betrekking hebben. Eens per maand worden de verrichtingen in een centraal boek samengevat.

6.2.2. Rekeningen volgens het algemeen rekeningenstelsel

De rekeningen worden ondergebracht in een voor het bedrijf passend rekeningenstelsel volgens de minimumindeling van het algemeen rekeningenstelsel dat is vastgesteld bij het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningenstelsel.

6.2.3. Het opstellen van een inventaris

Minstens één keer per jaar moet de vennootschap omzichtig en te goeder trouw, in een boek een inventaris opstellen van de voorraden, de bezittingen, vorderingen en schulden.

6.3. Jaarrekening

De zaakvoerders van de vennootschap zijn verplicht elk jaar een inventaris op te maken volgens de wettelijk bepaalde waarderingsregels en een jaarrekening volgens de wettelijke bepaalde vorm en inhoud. Die jaarrekening moet binnen de zes maanden na de datum van afsluiting van het boekjaar ter goedkeuring worden voorgelegd aan de algemene vergadering.

6.3.1. Opmaken volgens het microschema

De jaarrekening wordt op zijn minst opgemaakt volgens het microschema.

De vennootschap mag ook kiezen om de jaarrekening op te maken volgens het verkorte of het volledige schema.

6.3.2. Neerleggen en openbaar maken

De vennootschap is niet verplicht een jaarrekening neer te leggen bij de Nationale Bank van België of openbaar te maken.

6.4. Jaarverslag

De vennootschap is niet verplicht om een jaarverslag bij de jaarrekening op te stellen.

6.5. Controle

Het is niet verplicht om een wettelijke controle op de jaarrekening van die vennootschappen te voorzien.

6.6. Wettelijke referenties

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van ondernemingen, art. 1 (bepaling van de omzet)

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van ondernemingen, art. 2 (berekening van de omzet)

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van ondernemingen, art. 3 (ondernemingen die starten)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.84 (de wijze van het voeren van een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.89 (het opstellen van een inventaris)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.90, §1 (het opstellen van een jaarrekening)

Wetboek van vennootschappen, art. 15/1 (bepaling van microvennootschappen)

Wetboek van vennootschappen, art. 93/1 (jaarrekening volgens microschema)

Wetboek van vennootschappen, art. 94 (vrijstelling van jaarverslag)

Wetboek van vennootschappen, art. 97 (vrijstelling van neerlegging en openbaarmaking)

Wetboek van vennootschappen, art. 141 (vrijstelling van wettelijke controle van de jaarrekening)

7. Boekhoudkundige verplichtingen van kleine vennootschappen onder de vorm van een vennootschap onder firma (vof) of een gewone commanditaire vennootschap (comm.v)

7.1. Wie?

Kleine vennootschappen met als rechtsvorm een vennootschap onder firma of een gewone commanditaire vennootschap en die geen microvennootschap (zie 6.1.) zijn.

7.1.1. Rechtsvorm

Het gaat om een

- vennootschap onder firma (vof); of
- een gewone commanditaire vennootschap (comm.v).

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

7.1.2. Vereiste van kleine vennootschap

De vennootschap onder firma of de gewone commanditaire vennootschap overschrijdt niet meer dan een van de volgende criteria:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand: 50;
- omzet, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde: 9 000 000 euro;
- balanstotaal: 4 500 000 euro.

Wanneer meer dan een van de bovenstaande criteria wordt overschreden of niet meer overschreden wordt, heeft dat slechts gevolgen wanneer het zich gedurende twee achtereenvolgende boekjaren voordoet. De gevolgen gaan in dat geval in vanaf het boekjaar dat volgt op het boekjaar gedurende hetwelk meer dan een van de criteria voor de tweede keer werd overschreden of niet meer werd overschreden.

Voor vennootschappen die met hun bedrijf starten, worden voor de toepassing van de bovenstaande criteria de cijfers bij het begin van het boekjaar te goeder trouw geschat. Indien uit die schatting blijkt dat meer dan een van de criteria overschreden wordt gedurende het eerste boekjaar, moet daarmee voor dat eerste boekjaar meteen rekening gehouden worden.

Duurt het boekjaar uitzonderlijk minder of meer dan twaalf maanden, waarbij die duur niet langer kan zijn dan vierentwintig maanden min één kalenderdag, dan wordt het bedrag van de omzet exclusief de belasting over de toegevoegde waarde, vermenigvuldigd met een breuk met als noemer 12 en als teller het aantal maanden van dat boekjaar, waarbij elke begonnen maand voor een volle maand wordt geteld.

Wanneer de opbrengsten die voortspruiten uit het gewoon bedrijf van de vennootschap voor meer dan de helft bestaan uit opbrengsten die niet aan de omschrijving beantwoorden van de post "omzet", dan wordt het totaal van de bedrijfs- en financiële opbrengsten met uitsluiting van de niet-recurrente opbrengsten genomen.

Het gemiddelde aantal werknemers is het gemiddelde van de werknemers in voltijdse equivalenten (Dimona of indien geen Dimona: het personeelsregister). Het aantal werknemers uitgedrukt in voltijdse equivalenten is gelijk aan het arbeidsvolume teruggebracht tot voltijdse tewerkgestelde equivalenten, te berekenen voor de deeltijdse werknemers op basis van het conventioneel aantal te presteren uren, gerelateerd ten opzichte van de normale arbeidsduur van een vergelijkbare voltijdse werknemer.

Het balanstotaal is de totale boekwaarde van de activa zoals blijkt uit het balansschema.

7.1.3. Uitzonderingen

Als de vennootschap onder firma of de gewone commanditaire vennootschap een microvennootschap is, dan kunnen andere regels gelden (zie 6.).

Een vennootschap wordt als microvennootschap beschouwd als ze niet meer dan een van de volgende criteria, onder de 6.1.3. beschreven voorwaarden, overschrijdt, te weten:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand: 10;
- omzet, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde: 700 000 euro;
- balanstotaal: 350 000 euro.

7.2. Boekhouding

Deze vennootschappen moeten een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden voeren.

7.2.1. Boekhouding volgens de methode van het dubbel

Alle verrichtingen worden zonder uitstel, getrouw, volledig en naar tijdsorde ingeschreven in een ongesplitst dagboek, of in een hulpdagboek, al dan niet gesplitst in bijzondere hulpdagboeken. Ze worden methodisch ingeschreven in of overgebracht naar de rekeningen waarop ze betrekking hebben. Eens per maand worden de verrichtingen in een centraal boek samengevat.

7.2.2. Rekeningen volgens het algemeen rekeningenstelsel

De rekeningen worden ondergebracht in een voor het bedrijf passend rekeningenstelsel volgens de minimumindeling van het algemeen rekeningenstelsel dat vastgesteld is bij het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningenstelsel.

7.2.3. Het opstellen van een inventaris

Minstens één keer per jaar moet de vennootschap omzichtig en te goeder trouw, in een boek een inventaris opstellen van de voorraden, de bezittingen, vorderingen en schulden.

7.3. Jaarrekening

De zaakvoerders van de vennootschap zijn verplicht elk jaar een inventaris op te maken volgens de wettelijk bepaalde waarderingsregels en een jaarrekening volgens de wettelijke bepaalde vorm en inhoud. Die jaarrekening moet binnen de zes maanden na de afsluitingsdatum van het boekjaar ter goedkeuring worden voorgelegd aan de algemene vergadering.

7.3.1. Opmaken volgens het verkorte schema

De jaarrekening wordt op zijn minst opgemaakt volgens het verkorte schema.

De vennootschap mag ook kiezen om de jaarrekening op te maken volgens het volledige schema.

7.3.2. Neerleggen en openbaar maken

De vennootschap dient geen jaarrekening neer te leggen bij de Nationale Bank van België of openbaar te maken.

7.4. Jaarverslag

Het is niet verplicht om een jaarverslag bij de jaarrekening op te stellen.

7.5. Controle

Het is niet verplicht om een wettelijke controle op de vennootschap te voorzien.

7.6. Wettelijke referenties

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.84 (de wijze van het voeren van een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.89 (het opstellen van een inventaris)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.90, § 1 (het opstellen van een jaarrekening)

Wetboek van vennootschappen, art. 15 (bepaling van kleine vennootschappen)

Wetboek van vennootschappen, art. 93 (jaarrekening volgens verkort schema)

Wetboek van vennootschappen, art. 94 (vrijstelling van jaarverslag)

Wetboek van vennootschappen, art. 97 (vrijstelling van neerlegging en openbaarmaking)

Wetboek van vennootschappen, art. 141 (vrijstelling van wettelijke controle van de jaarrekening)

© Fotolia.com

8. Boekhoudkundige verplichtingen van grote vennootschappen onder de vorm van een vennootschap onder firma (vof) of een gewone commanditaire vennootschap (comm.v)

8.1. Wie?

Vennootschappen met als rechtsvorm een vennootschap onder firma of een gewone commanditaire vennootschap en die geen kleine vennootschap (zie 7.1.) zijn.

8.1.1. Rechtsvorm

Het gaat om een

- vennootschap onder firma (vof); of
- een gewone commanditaire vennootschap (comm.v).

8.1.2. Grote vennootschappen ([2])

Grote vennootschappen onder de vorm van een vennootschap onder firma of van een gewone commanditaire vennootschap en die meer dan één van de volgende criteria overschrijden:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand: 50;
- omzet, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde: 9 000 000 euro;
- balanstotaal: 4 500 000 euro.

Wanneer meer dan een van de bovenstaande criteria wordt overschreden of niet meer overschreden wordt, heeft dat slechts gevolgen wanneer het zich gedurende twee achtereenvolgende boekjaren voordoet. De gevolgen gaan in dat geval in vanaf het boekjaar dat volgt op het boekjaar gedurende hetwelk meer dan een van de criteria voor de tweede keer werd overschreden of niet meer werd overschreden.

Voor vennootschappen die met hun bedrijf starten, worden voor de toepassing van de bovenstaande criteria de cijfers bij het begin van het boekjaar te goeder trouw geschat. Indien uit die schatting blijkt dat meer dan een van de criteria overschreden wordt gedurende het eerste boekjaar, moet daarmee voor dat eerste boekjaar meteen rekening gehouden worden.

Duurt het boekjaar uitzonderlijk minder of meer dan twaalf maanden, waarbij die duur niet langer kan zijn dan vierentwintig maanden min één kalenderdag, dan wordt het bedrag van de omzet exclusief de belasting over de toegevoegde waarde, vermenigvuldigd met een breuk met als noemer 12 en als teller het aantal maanden van dat boekjaar, waarbij elke begonnen maand voor een volle maand wordt geteld.

Wanneer de opbrengsten die voortspruiten uit het gewoon bedrijf van de vennootschap voor meer dan de helft bestaan uit opbrengsten die niet aan de omschrijving beantwoorden van de post "omzet", dan wordt het totaal van de bedrijfs- en financiële opbrengsten met uitsluiting van de niet-recurrente opbrengsten genomen.

Het gemiddelde aantal werknemers is het gemiddelde van de werknemers in voltijdse equivalenten (Dimona of indien geen Dimona: het personeelsregister). Het aantal werknemers uitgedrukt in voltijdse equivalenten is gelijk aan het arbeidsvolume teruggebracht tot voltijdse tewerkgestelde equivalenten, te berekenen voor de deeltijd-

2 Het Wetboek van vennootschappen bepaalt wat er bedoeld wordt met een "kleine vennootschap", maar bevat geen definitie van een grote vennootschap. In deze publicatie wordt met grote vennootschappen bedoeld: vennootschappen die niet aan de criteria voldoen om kleine vennootschappen te worden aangemerkt.

se werknemers op basis van het conventioneel aantal te presteren uren, gerelateerd ten opzichte van de normale arbeidsduur van een vergelijkbare voltijdse werknemer.

Het balanstotaal is de totale boekwaarde van de activa zoals blijkt uit het balansschema.

8.2. Boekhouding

Deze vennootschappen moeten een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden voeren.

8.2.1. Boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden

Alle verrichtingen worden zonder uitstel, getrouw, volledig en naar tijdsorde ingeschreven in een ongesplitst dagboek, of in een hulpdagboek, al dan niet gesplitst in bijzondere hulpdagboeken. Ze worden methodisch ingeschreven in of overgebracht naar de rekeningen waarop ze betrekking hebben. Eens per maand worden de verrichtingen in een centraal boek samengevat.

8.2.2. Rekeningen volgens het algemeen rekeningenstelsel

De rekeningen worden ondergebracht in een voor het bedrijf passend rekeningenstelsel volgens de minimumindeling van het algemeen rekeningenstelsel dat vastgesteld is bij het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningenstelsel.

8.2.3. Het opstellen van een inventaris

Minstens één keer per jaar moet de vennootschap omzichtig en te goeder trouw, in een boek een inventaris opstellen van de voorraden, de bezittingen, vorderingen en schulden.

8.3. Jaarrekening

De zaakvoerders van de vennootschap zijn verplicht elk jaar een inventaris op te maken volgens de wettelijk bepaalde waarderingsregels en een jaarrekening volgens de wettelijke bepaalde vorm en inhoud. Die jaarrekening moet binnen de zes maanden na de afsluitingsdatum van het boekjaar ter goedkeuring worden voorgelegd aan de algemene vergadering.

De jaarrekening wordt opgemaakt volgens het volledige schema.

8.4. Jaarverslag

De vennootschap moet geen jaarverslag opmaken als alle vennoten onbeperkt aansprakelijke natuurlijke personen zijn.

In andere gevallen moet de vennootschap een jaarverslag opstellen waarin zij rekenschap geeft van haar beleid.

8.5. Neerleggen en openbaar maken

De vennootschap moet geen jaarrekening neerleggen als alle vennoten onbeperkt aansprakelijke natuurlijke personen zijn.

In andere gevallen moet de vennootschap de jaarrekening en het jaarverslag neerleggen bij de Nationale Bank van België en openbaar te maken.

8.6. Controle

Er is geen wettelijke controle op de vennootschap voorzien, wanneer alle onbeperkt aansprakelijke vennoten personen zijn.

In andere gevallen wordt de jaarrekening gecontroleerd door de commissaris.

8.7. Wettelijke referenties

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.84 (de wijze van het voeren van een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.89 (het opstellen van een inventaris)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.90, § 1 (het opstellen van een jaarrekening)

Wetboek van vennootschappen, art. 15 (bepaling van kleine vennootschappen)

Wetboek van vennootschappen, art. 92 (jaarrekening opstellen)

Wetboek van vennootschappen, art. 94 (vrijstelling van jaarverslag)

Wetboek van vennootschappen, art. 97 (vrijstelling van neerlegging en openbaarmaking)

Wetboek van vennootschappen, art. 141 (vrijstelling van wettelijke controle van de jaarrekening)

9. Microvennootschappen onder de vorm van een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid (cvoa)

9.1. Wie?

Microvennootschappen met als rechtsvorm een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid (cvoa).

9.1.1. Rechtsvorm

Het gaat om een coöperatieve vennootschap, opgericht naar Belgisch recht, waarvan alle natuurlijke personen onbeperkt aansprakelijkheid zijn, al dan niet met een sociaal oogmerk, ongeacht of het een burgerlijke of een handelsvennootschap is.

9.1.2. Vereiste van microvennootschap

De coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid is geen dochtervennootschap of geen moedervennootschap.

De cvoa overschrijdt niet meer dan een van de volgende criteria:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand: 10;
- omzet, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde: 700 000 euro;
- balanstotaal: 350 000 euro.

Wanneer meer dan een van de bovenstaande criteria wordt overschreden of niet meer overschreden wordt, heeft dat slechts gevolgen wanneer het zich gedurende twee achtereenvolgende boekjaren voordoet. De gevolgen gaan in dat geval in vanaf het boekjaar dat volgt op het boekjaar gedurende hetwelk meer dan een van de criteria voor de tweede keer werd overschreden of niet meer werd overschreden.

Voor vennootschappen die met hun bedrijf starten, worden voor de toepassing van de bovenstaande criteria de cijfers bij het begin van het boekjaar te goeder trouw geschat. Indien uit die schatting blijkt dat meer dan een van de criteria overschreden wordt gedurende het eerste boekjaar, moet daarmee voor dat eerste boekjaar meteen rekening gehouden worden.

Duurt het boekjaar uitzonderlijk minder of meer dan twaalf maanden, waarbij die duur niet langer kan zijn dan vierentwintig maanden min één kalenderdag, dan wordt het bedrag van de omzet exclusief de belasting over de toegevoegde waarde, vermenigvuldigd met een breuk met als noemer 12 en als teller het aantal maanden van dat boekjaar, waarbij elke begonnen maand voor een volle maand wordt geteld.

Wanneer de opbrengsten die voortspruiten uit het gewoon bedrijf van de vennootschap voor meer dan de helft bestaan uit opbrengsten die niet aan de omschrijving beantwoorden van de post "omzet", dan wordt het totaal van de bedrijfs- en financiële opbrengsten met uitsluiting van de niet-recurrente opbrengsten genomen.

Het gemiddelde aantal werknemers is het gemiddelde van de werknemers in voltijdse equivalenten (Dimona, of indien geen Dimona, het personeelsregister). Het aantal werknemers uitgedrukt in voltijdse equivalenten is gelijk aan het arbeidsvolume teruggebracht tot voltijdse tewerkgestelde equivalenten, te berekenen voor de deeltijdse werknemers op basis van het conventioneel aantal te presteren uren, gerelateerd ten opzichte van de normale arbeidsduur van een vergelijkbare voltijdse werknemer.

Het balanstotaal is de totale boekwaarde van de activa zoals blijkt uit het balansschema.

9.2. Boekhouding

De cvoa moeten een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden voeren.

9.2.1. Boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden

Alle verrichtingen worden zonder uitstel, getrouw, volledig en naar tijdsorde ingeschreven in een ongesplitst dagboek, of in een hulpdagboek, al dan niet gesplitst in bijzondere hulpdagboeken. Ze worden methodisch ingeschreven in of overgebracht naar de rekeningen waarop ze betrekking hebben. Eens per maand worden de verrichtingen in een centraal boek samengevat.

9.2.2. Rekeningen volgens het algemeen rekeningenstelsel

De rekeningen worden ondergebracht in een voor het bedrijf passend rekeningenstelsel volgens de minimumindeling van het algemeen rekeningenstelsel dat bij het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningenstelsel vastgesteld is.

9.2.3. Het opstellen van een inventaris

Minstens één keer per jaar moet de vennootschap omzichtig en te goeder trouw, in een boek een inventaris opstellen van de voorraden, de bezittingen, vorderingen en schulden.

9.3. Jaarrekening

De bestuurders van de cvoa zijn verplicht elk jaar een inventaris op te maken volgens de wettelijk bepaalde waarderingsregels en een jaarrekening volgens de wettelijke bepaalde vorm en inhoud. Die jaarrekening moet binnen de zes maanden na de afsluitingsdatum van het boekjaar ter goedkeuring worden voorgelegd aan de algemene vergadering.

9.3.1. Opmaken volgens het microschema

De jaarrekening wordt op zijn minst opgemaakt volgens het microschema.

De vennootschap mag ook kiezen om de jaarrekening op te maken volgens het verkorte of het volledige schema.

9.3.2. Neerleggen en openbaar maken

De vennootschap moet geen jaarrekening neerleggen bij de Nationale Bank van België of openbaar maken.

9.4. Jaarverslag

De vennootschap is niet verplicht een jaarverslag op te maken.

9.5. Controle

De vennootschap is niet verplicht een wettelijke controle op de vennootschap te voorzien.

9.6. Wettelijke referenties

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van ondernemingen, art. 1 (bepaling van de omzet)

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van ondernemingen, art. 2 (berekening van de omzet)

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot uitvoering van de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding van ondernemingen, art. 3 (ondernemingen die starten)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.84 (de wijze van het voeren van een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.89 (het opstellen van een inventaris)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.90, §1 (het opstellen van een jaarrekening)

Wetboek van vennootschappen, art.15/1 (bepaling van microvennootschappen)

Wetboek van vennootschappen, art. 93/1 (jaarrekening volgens microschema)

Wetboek van vennootschappen, art. 94 (vrijstelling van jaarverslag)

Wetboek van vennootschappen, art. 97 (vrijstelling van neerlegging en openbaarmaking)

Wetboek van vennootschappen, art. 141 (vrijstelling van wettelijke controle van de jaarrekening)

© Fotolia.com

10. Kleine coöperatieve vennootschappen met onbeperkte aansprakelijkheid (cvoa)

10.1. Wie?

Kleine vennootschappen met als rechtsvorm een coöperatieve vennootschap waarvan alle vennoten natuurlijke personen met onbeperkte aansprakelijkheid zijn en die geen microvennootschap (zie 9.1.) zijn.

10.1.1. Rechtsvorm

Het gaat om een coöperatieve vennootschap, opgericht naar Belgisch recht, met onbeperkte aansprakelijkheid (cvoa), al dan niet met een sociaal oogmerk, ongeacht of het een burgerlijke of een handelsvennootschap is.

10.1.2. Vereiste van kleine vennootschap

De cvoa overschrijdt niet meer dan een van de volgende criteria:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand: 50;
- omzet, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde: 9 000 000 euro;
- balanstotaal: 4 500 000 euro.

Wanneer meer dan een van de bovenstaande criteria wordt overschreden of niet meer overschreden wordt, heeft dat slechts gevolgen wanneer het zich gedurende twee achtereenvolgende boekjaren voordoet. De gevolgen gaan in dat geval in vanaf het boekjaar dat volgt op het boekjaar gedurende hetwelk meer dan een van de criteria voor de tweede keer werd overschreden of niet meer werd overschreden.

Voor vennootschappen die met hun bedrijf starten, worden voor de toepassing van de bovenstaande criteria die cijfers bij het begin van het boekjaar te goeder trouw geschat. Indien uit die schatting blijkt dat meer dan een van de criteria overschreden wordt gedurende het eerste boekjaar, moet daarmee voor dat eerste boekjaar meteen rekening gehouden worden.

Duurt het boekjaar uitzonderlijk minder of meer dan twaalf maanden, waarbij die duur niet langer kan zijn dan vierentwintig maanden min één kalenderdag, dan wordt het bedrag van de omzet exclusief de belasting over de toegevoegde waarde, vermenigvuldigd met een breuk met als noemer 12 en als teller het aantal maanden van dat boekjaar, waarbij elke begonnen maand voor een volle maand wordt geteld.

Wanneer de opbrengsten die voortspruiten uit uit het gewoon bedrijf van de vennootschap voor meer dan de helft bestaan uit opbrengsten die niet aan de omschrijving beantwoorden van de post "omzet", dan wordt het totaal van de bedrijfs- en financiële opbrengsten met uitsluiting van de niet-recurrente opbrengsten genomen.

Het gemiddelde aantal werknemers is het gemiddelde van de werknemers in voltijdse equivalenten (Dimona of indien geen Dimona: het personeelsregister). Het aantal werknemers uitgedrukt in voltijdse equivalenten is gelijk aan het arbeidsvolume teruggebracht tot voltijdse tewerkgestelde equivalenten, te berekenen voor de deeltijdse werknemers op basis van het conventioneel aantal te presteren uren, gerelateerd ten opzichte van de normale arbeidsduur van een vergelijkbare voltijdse werknemer.

Het balanstotaal is de totale boekwaarde van de activa zoals blijkt uit het balansschema.

10.1.3. Uitzonderingen

Als de cvoa een microvennootschap is, dan kunnen andere regels gelden.

Een vennootschap wordt als microvennootschap beschouwd als ze niet meer dan een van de volgende criteria, onder de 4.1.3. beschreven voorwaarden, overschrijdt, te weten:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand: 10;
- omzet, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde: 700 000 euro;
- balanstotaal: 350 000 euro.

10.2. Boekhouding

Deze vennootschappen moeten een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden voeren.

10.2.1. Boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden

Alle verrichtingen worden zonder uitstel, getrouw, volledig en naar tijdsorde ingeschreven in een ongesplitst dagboek, of in een hulpdagboek, al dan niet gesplitst in bijzondere hulpdagboeken. Ze worden methodisch ingeschreven in of overgebracht naar de rekeningen waarop ze betrekking hebben. Eens per maand worden de verrichtingen in een centraal boek samengevat.

10.2.2. Rekeningen volgens het algemeen rekeningenstelsel

De rekeningen worden ondergebracht in een voor het bedrijf passend rekeningenstelsel volgens de minimumindeling van het algemeen rekeningenstelsel dat vastgesteld is bij het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningenstelsel.

10.2.3. Het opstellen van een inventaris

Minstens één keer per jaar moet de vennootschap omzichtig en te goeder trouw, in een boek een inventaris opstellen van de voorraden, de bezittingen, vorderingen en schulden.

10.3. Jaarrekening

De bestuurders van de vennootschap zijn verplicht elk jaar een inventaris op te maken volgens de wettelijk bepaalde waarderingsregels en een jaarrekening volgens de wettelijke bepaalde vorm en inhoud. Die jaarrekening moet binnen de zes maanden na de afsluitingsdatum van het boekjaar ter goedkeuring worden voorgelegd aan de algemene vergadering.

10.3.1. Opmaken volgens het verkorte schema

De jaarrekening wordt op zijn minst opgemaakt volgens het verkorte schema.

De vennootschap mag ook kiezen om de jaarrekening op te maken volgens het volledige schema.

10.3.2. Neerleggen en openbaar maken

De vennootschap moet geen jaarrekening neerleggen wanneer alle vennoten natuurlijke personen zijn.

In de andere gevallen moet de vennootschap de jaarrekening neerleggen en openbaar maken bij de Nationale Bank van België.

10.4. Jaarverslag

De vennootschap is niet verplicht een jaarverslag op te maken.

10.5. Controle

Er is geen verplichting van een wettelijke controle op de jaarrekening van deze vennootschap.

10.6. Wettelijke referenties

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.84. (de wijze van het voeren van een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.89. (het opstellen van een inventaris)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.90, §1. (het opstellen van een jaarrekening)

Wetboek van vennootschappen, art. 15 (bepaling van kleine vennootschappen)

Wetboek van vennootschappen, art. 93 (jaarrekening volgens verkort schema)

Wetboek van vennootschappen, art. 94 (vrijstelling van jaarverslag)

Wetboek van vennootschappen, art. 97 (vrijstelling van neerlegging en openbaarmaking)

Wetboek van vennootschappen, art. 141 (vrijstelling van wettelijke controle van de jaarrekening)

© Fotolia.com

11. Grote coöperatieve vennootschappen met onbeperkte aansprakelijkheid (cvoa)

11.1. Wie?

Vennootschappen met als rechtsvorm een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid en die geen kleine vennootschap of microvennootschap zijn (zie 9.1 en 10.1)

Het gaat om coöperatieve vennootschap, opgericht naar Belgisch recht, met onbeperkte aansprakelijkheid (cvoa), al dan niet met een sociaal oogmerk, ongeacht of het burgerlijke of handelsvennootschappen zijn.

Vereiste van grote vennootschap

Een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid wordt als groot beschouwd als de vennootschap meer dan een van de volgende criteria overschrijdt:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand: 50;
- omzet, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde: 9 000 000 euro;
- balanstotaal: 4 500 000 euro.

Wanneer meer dan een van de bovenstaande criteria wordt overschreden of niet meer overschreden wordt, heeft dat slechts gevolgen wanneer het zich gedurende twee achtereenvolgende boekjaren voordoet. De gevolgen gaan in dat geval in vanaf het boekjaar dat volgt op het boekjaar gedurende hetwelk meer dan een van de criteria voor de tweede keer werd overschreden of niet meer werd overschreden.

Voor vennootschappen die met hun bedrijf starten, worden voor de toepassing van de bovenstaande criteria de cijfers bij het begin van het boekjaar te goeder trouw geschat. Indien uit die schatting blijkt dat meer dan een van de criteria overschreden wordt gedurende het eerste boekjaar, moet daarmee voor dat eerste boekjaar meteen rekening gehouden worden.

Duurt het boekjaar uitzonderlijk minder of meer dan twaalf maanden, waarbij die duur niet langer kan zijn dan vierentwintig maanden min één kalenderdag, dan wordt het bedrag van de omzet exclusief de belasting over de toegevoegde waarde, vermenigvuldigd met een breuk met als noemer 12 en als teller het aantal maanden van dat boekjaar, waarbij elke begonnen maand voor een volle maand wordt geteld.

Wanneer de opbrengsten die voortspruiten uit het gewoon bedrijf van de vennootschap voor meer dan de helft bestaan uit opbrengsten die niet aan de omschrijving beantwoorden van de post "omzet", dan wordt het totaal van de bedrijfs- en financiële opbrengsten met uitsluiting van de niet-recurrente opbrengsten genomen.

Het gemiddelde aantal werknemers is het gemiddelde van de werknemers in voltijdse equivalenten (Dimona of indien geen Dimona: het personeelsregister). Het aantal werknemers uitgedrukt in voltijdse equivalenten is gelijk aan het arbeidsvolume teruggebracht tot voltijdse tewerkgestelde equivalenten, te berekenen voor de deeltijdse werknemers op basis van het conventioneel aantal te presteren uren, gerelateerd ten opzichte van de normale arbeidsduur van een vergelijkbare voltijdse werknemer.

Het balanstotaal is de totale boekwaarde van de activa zoals ze blijkt uit het balansschema.

11.2. Boekhouding

Deze vennootschappen moeten een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden voeren.

11.2.1. Boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden

Alle verrichtingen worden zonder uitstel, getrouw, volledig en naar tijdsorde ingeschreven in een ongesplitst dagboek, of in een hulpdagboek, al dan niet gesplitst in bijzondere hulpdagboeken. Ze worden methodisch ingeschreven in of overgebracht

naar de rekeningen waarop ze betrekking hebben. Eens per maand worden de verrichtingen in een centraal boek samengevat.

11.2.2. Rekeningen volgens het algemeen rekeningenstelsel

De rekeningen worden ondergebracht in een voor het bedrijf passend rekeningenstelsel volgens de minimumindeling van het algemeen rekeningenstelsel dat vastgesteld is bij het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningenstelsel.

11.2.3. Het opstellen van een inventaris

Minstens één keer per jaar moet de vennootschap omzichtig en te goeder trouw, in een boek een inventaris opstellen van de voorraden, de bezittingen, vorderingen en schulden.

11.3. Jaarrekening

De zaakvoerders van de vennootschap zijn verplicht elk jaar een inventaris op te maken volgens de wettelijk bepaalde waarderingsregels en een jaarrekening volgens de wettelijke bepaalde vorm en inhoud. Die jaarrekening moet binnen de zes maanden na de afsluitingsdatum van het boekjaar ter goedkeuring worden voorgelegd aan de algemene vergadering.

De jaarrekening wordt opgemaakt volgens het volledige schema.

11.4. Jaarverslag

De vennootschap moet geen jaarverslag opmaken als alle vennoten onbeperkt aansprakelijke natuurlijke personen zijn.

In andere gevallen dient de vennootschap een jaarverslag op te stellen waarin zij rekenschap geven van hun beleid.

11.5. Neerleggen en openbaar maken

De vennootschap moet geen jaarrekening neerleggen als alle vennoten onbeperkt aansprakelijke natuurlijke personen zijn.

In andere gevallen moet de vennootschap de jaarrekening en het jaarverslag neerleggen bij de Nationale Bank van België en openbaar maken.

11.6. Controle

Er is geen wettelijke controle op de vennootschap voorzien, wanneer alle vennoten onbeperkt aansprakelijke natuurlijke personen zijn.

In andere gevallen wordt de jaarrekening gecontroleerd door de commissaris, als er een commissaris aangesteld moet worden volgens de wet.

11.7. Wettelijke referenties

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.84 (de wijze van het voeren van een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.89 (het opstellen van een inventaris)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.90, §1 (het opstellen van een jaarrekening)

Wetboek van vennootschappen, art. 15 (bepaling van kleine vennootschappen)

Wetboek van vennootschappen, art. 92 (jaarrekening opstellen)

Wetboek van vennootschappen, art. 94 (vrijstelling van jaarverslag)

Wetboek van vennootschappen, art. 97 (vrijstelling van neerlegging en openbaarmaking)

Wetboek van vennootschappen, art. 141 (vrijstelling van wettelijke controle van de jaarrekening)

12. Boekhoudkundige verplichtingen van microvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid

12.1. Wie?

Microvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid die als rechtsvorm de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, de naamloze vennootschap, de commanditaire vennootschap op aandelen hebben, een economische samenwerkingsverband, een Europese vennootschap of een Europese coöperatieve vennootschap hebben.

12.1.1. Rechtsvorm

Het gaat om vennootschappen naar Belgisch recht, al dan niet met een sociaal oogmerk, ongeacht of het burgerlijke of handelsvennootschappen zijn, waarbij de vennoten een beperkte aansprakelijkheid genieten:

- een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (bvba),
- een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (cvba);

- een naamloze vennootschap (nv);
- een commanditaire vennootschap op aandelen (comm.va);
- een economische samenwerkingsverband (esv);
- een Europese vennootschap (SE);
- een Europese coöperatieve vennootschap (SCE).

12.1.2. Vereiste van microvennootschap

De vennootschap is geen dochtervennootschap of geen moedervennootschap.

De vennootschap overschrijdt niet meer dan een van de volgende criteria:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand: 10;
- omzet, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde: 700 000 euro;
- balanstotaal: 350 000 euro.

Wanneer meer dan een van de bovenstaande criteria wordt overschreden of niet meer overschreden wordt, heeft dat slechts gevolgen wanneer het zich gedurende twee achtereenvolgende boekjaren voordoet. De gevolgen gaan in dat geval in vanaf het boekjaar dat volgt op het boekjaar gedurende hetwelk meer dan een van de criteria voor de tweede keer werd overschreden of niet meer werd overschreden.

Voor vennootschappen die met hun bedrijf starten, worden voor de toepassing van de bovenstaande criteria de cijfers bij het begin van het boekjaar te goeder trouw geschat. Indien uit die schatting blijkt dat meer dan een van de criteria overschreden wordt gedurende het eerste boekjaar, moet daar voor dat eerste boekjaar meteen rekening gehouden worden.

Duurt het boekjaar uitzonderlijk minder of meer dan twaalf maanden, waarbij die duur niet langer kan zijn dan vierentwintig maanden min één kalenderdag, dan wordt het bedrag van de omzet exclusief de belasting over de toegevoegde waarde, vermenigvuldigd met een breuk met als noemer 12 en als teller het aantal maanden van dat boekjaar, waarbij elke begonnen maand voor een volle maand wordt geteld.

Wanneer de opbrengsten die voortspruiten uit het gewoon bedrijf van de vennootschap voor meer dan de helft bestaan uit opbrengsten die niet aan de omschrijving beantwoorden van de post "omzet", dan wordt het totaal van de bedrijfs- en financiële opbrengsten met uitsluiting van de niet-recurrente opbrengsten genomen.

Het gemiddelde aantal werknemers is het gemiddelde van de werknemers in voltijdse equivalenten (Dimona of indien geen Dimona: het personeelsregister). Het aantal

werknemers uitgedrukt in voltijdse equivalenten is gelijk aan het arbeidsvolume teruggebracht tot voltijdse tewerkgestelde equivalenten, te berekenen voor de deeltijdse werknemers op basis van het conventioneel aantal te presteren uren, gerelateerd ten opzichte van de normale arbeidsduur van een vergelijkbare voltijdse werknemer.

Het balanstotaal is de totale boekwaarde van de activa zoals ze blijkt uit het balansschema.

12.2. Boekhouding

Deze vennootschappen moeten een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden voeren.

12.2.1. Boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden

Alle verrichtingen worden zonder uitstel, getrouw, volledig en naar tijdsorde ingeschreven in een ongesplitst dagboek, of in een hulpdagboek, al dan niet gesplitst in bijzondere hulpdagboeken. Ze worden methodisch ingeschreven in of overgebracht naar de rekeningen waarop ze betrekking hebben. Eens per maand worden de verrichtingen in een centraal boek samengevat.

12.2.2. Rekeningen volgens het algemeen rekeningenstelsel

De rekeningen worden ondergebracht in een voor het bedrijf passend rekeningenstelsel volgens de minimumindeling van het algemeen rekeningenstelsel dat vastgesteld is bij het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningenstelsel.

12.2.3. Het opstellen van een inventaris

Minstens één keer per jaar moet de vennootschap omzichtig en te goeder trouw, in een boek een inventaris opstellen van de voorraden, de bezittingen, vorderingen en schulden.

12.3. Jaarrekening

De zaakvoerders van de vennootschap zijn verplicht elk jaar een inventaris op te maken volgens de wettelijk bepaalde waarderingsregels en een jaarrekening volgens de wettelijke bepaalde vorm en inhoud. Die jaarrekening moet binnen de zes maanden na de afsluitingsdatum van het boekjaar ter goedkeuring worden voorgelegd aan de algemene vergadering.

12.3.1. Opmaken volgens het microschema

De jaarrekening wordt op zijn minst opgemaakt volgens het microschema.

De vennootschap mag ook kiezen om de jaarrekening op te maken volgens het verkorte of het volledige schema.

12.3.2. Neerleggen en openbaar maken

De bestuurders of de zaakvoerder van de vennootschap leggen de jaarrekening neer bij de Nationale Bank van België:

- binnen de dertig dagen nadat de jaarrekening is goedgekeurd door de algemene vergadering; en
- ten laatste zeven maanden na de datum van afsluiting van het boekjaar.

12.4. Jaarverslag

De vennootschap is niet verplicht een jaarverslag op te maken.

12.5. Controle

Het is niet verplicht een wettelijke controle op de jaarrekening van de vennootschap te voorzien.

12.6. Wettelijke referenties

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.84 (de wijze van het voeren van een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.89 (het opstellen van een inventaris)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.90, §1 (het opstellen van een jaarrekening)

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningenstelsel.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

Wetboek van vennootschappen, art. 15/1 (bepaling van microvennootschappen)

Wetboek van vennootschappen, art. 93/1 (jaarrekening volgens microschema)

Wetboek van vennootschappen, art. 94 (vrijstelling van jaarverslag)

Wetboek van vennootschappen, art. 98 (neerlegging van de jaarrekening)

Wetboek van vennootschappen, art. 141 (vrijstelling van wettelijke controle van de jaarrekening)

13. Kleine vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid

13.1. Wie?

Kleine vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid, die geen microvennootschap, zijn (zie 12.) en die als rechtsvorm de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, de naamloze vennootschap, de commanditaire vennootschap op aandelen, een economische samenwerkingsverband, een Europese vennootschap of een Europese coöperatieve vennootschap hebben.

13.1.1. Rechtsvorm

Het gaat om vennootschappen naar Belgisch recht, al dan niet met een sociaal oogmerk, ongeacht of het burgerlijke of handelsvennootschappen zijn, waarbij de vennoten een beperkte aansprakelijkheid genieten:

- een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (bvba),
- een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (cvba);
- een naamloze vennootschap (nv);

- een commanditaire vennootschap op aandelen (comm.va);
- een economische samenwerkingsverband (esv);
- een Europese vennootschap (SE);
- een Europese coöperatieve vennootschap (SCE).

13.1.2. Vereiste van kleine vennootschap

De vennootschap overschrijdt niet meer dan een van de volgende criteria:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand: 50;
- omzet, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde: 9 000 000 euro;
- balanstotaal: 4 500 000 euro.

Wanneer meer dan een van de bovenstaande criteria wordt overschreden of niet meer overschreden wordt, heeft dat slechts gevolgen wanneer het zich gedurende twee achtereenvolgende boekjaren voordoet. De gevolgen gaan in dat geval in vanaf het boekjaar dat volgt op het boekjaar gedurende hetwelk meer dan een van de criteria voor de tweede keer werd overschreden of niet meer werd overschreden.

Voor vennootschappen die met hun bedrijf starten, worden voor de toepassing van de bovenstaande criteria de cijfers bij het begin van het boekjaar te goeder trouw geschat. Indien uit die schatting blijkt dat meer dan een van de criteria overschreden wordt gedurende het eerste boekjaar, moet daarmee voor dat eerste boekjaar meteen rekening gehouden worden.

Duurt het boekjaar uitzonderlijk minder of meer dan twaalf maanden, waarbij die duur niet langer kan zijn dan vierentwintig maanden min één kalenderdag, dan wordt het bedrag van de omzet exclusief de belasting over de toegevoegde waarde, vermenigvuldigd met een breuk met als noemer 12 en als teller het aantal maanden van dat boekjaar, waarbij elke begonnen maand voor een volle maand wordt geteld.

Wanneer de opbrengsten die voortspruiten uit de normale activiteit van de vennootschap voor meer dan de helft bestaan uit opbrengsten die niet aan de omschrijving beantwoorden van de post "omzet", dan wordt het totaal van de bedrijfs- en financiële opbrengsten met uitsluiting van de niet-recurrente opbrengsten genomen.

Het gemiddelde aantal werknemers is het gemiddelde van de werknemers in voltijdse equivalenten (Dimona of indien geen Dimona: het personeelsregister). Het aantal werknemers uitgedrukt in voltijdse equivalenten is gelijk aan het arbeidsvolume teruggebracht tot voltijdse tewerkgestelde equivalenten, te berekenen voor de deeltijdse werknemers op basis van het conventioneel aantal te presteren uren, gerelateerd ten opzichte van de normale arbeidsduur van een vergelijkbare voltijdse werknemer.

Het balanstotaal is de totale boekwaarde van de activa zoals blijkt uit het balansschema.

13.2. Boekhouding

Deze vennootschappen moeten een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden voeren.

13.2.1. Boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden

Alle verrichtingen worden zonder uitstel, getrouw, volledig en naar tijdsorde ingeschreven in een ongesplitst dagboek, of in een hulpdagboek, al dan niet gesplitst in bijzondere hulpdagboeken. Ze worden methodisch ingeschreven in of overgebracht naar de rekeningen waarop ze betrekking hebben. Eens per maand worden de verrichtingen in een centraal boek samengevat.

13.2.2. Rekeningen volgens het algemeen rekeningenstelsel

De rekeningen worden ondergebracht in een voor het bedrijf passend rekeningenstelsel volgens de minimumindeling van het algemeen rekeningenstelsel dat vastgesteld is bij het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningenstelsel.

13.2.3. Het opstellen van een inventaris

Minstens één keer per jaar moet de vennootschap omzichtig en te goeder trouw, in een boek een inventaris opstellen van de voorraden, de bezittingen, vorderingen en schulden.

13.3. Jaarrekening

De bestuurders of de zaakvoerder van de vennootschap zijn verplicht elk jaar een inventaris op te maken volgens de wettelijk bepaalde waarderingsregels en een jaarrekening volgens de wettelijke bepaalde vorm en inhoud. De jaarrekening moet binnen de zes maanden na de afsluitingsdatum van het boekjaar ter goedkeuring worden voorgelegd aan de algemene vergadering.

De jaarrekening wordt op zijn minst opgemaakt volgens het verkorte schema, tenzij de vennootschap beursgenoteerd is.

De vennootschap mag ook kiezen om de jaarrekening op te maken volgens het volledige schema.

13.4. Jaarverslag

De vennootschap is niet verplicht een jaarverslag op te maken, tenzij de vennootschap beursgenoteerd is (zie 15).

13.5. Neerleggen en openbaar maken

De bestuurders of de zaakvoerder van de vennootschap leggen de jaarrekening neer bij de Nationale Bank van België:

- binnen de dertig dagen nadat de jaarrekening is goedgekeurd door de algemene vergadering; en
- ten laatste zeven maanden na de datum van afsluiting van het boekjaar.

13.6. Controle

Het is niet verplicht een wettelijke controle op de jaarrekening van de vennootschap te voorzien, tenzij de vennootschap beursgenoteerd is of tenzij de vennootschap deel uitmaakt van een groep die gehouden is een geconsolideerde jaarrekening op te stellen.

13.7. Wettelijke referenties

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.84. (de wijze van het voeren van een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.89. (het opstellen van een inventaris)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.90, §1. (het opstellen van een jaarrekening)

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningenstelsel

Wetboek van vennootschappen, art. 15 (bepaling van kleine vennootschappen)

Wetboek van vennootschappen, art. 93 (jaarrekening volgens verkort schema)

Wetboek van vennootschappen, art.94 (vrijstelling van jaarverslag)

Wetboek van vennootschappen, art. 98 (neerlegging van de jaarrekening)

Wetboek van vennootschappen, art. 141 (vrijstelling van wettelijke controle van de jaarrekening)

14. Grote vennootschappen met een beperkte aansprakelijkheid

14.1. Wie?

Vennootschappen, die niet klein zijn, met beperkte aansprakelijkheid en met als rechtsvorm: een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, een naamloze vennootschap, een commanditaire vennootschap op aandelen, een economische sa-menwerkingsverband, een Europese vennootschap of een Europese coöperatieve vennootschap.

14.1.1. Rechtsvorm

Het gaat om vennootschappen naar Belgisch recht, al dan niet met een sociaal oogmerk, ongeacht of het burgerlijke of handelsvennootschappen zijn, waarbij de vennoten een beperkte aansprakelijkheid genieten:

- een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (bvba),
- een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (cvba);
- een naamloze vennootschap (nv);

- een commanditaire vennootschap op aandelen (comm.va);
- een economische samenwerkingsverband (esv);
- een Europese vennootschap (SE);
- een Europese coöperatieve vennootschap (SCE).

14.1.2. Vereiste van grote vennootschap

De vennootschap overschrijdt meer dan een van de volgende criteria:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand: 50;
- omzet, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde: 9 000 000 euro;
- balanstotaal: 4 500 000 euro.

Wanneer meer dan een van de bovenstaande criteria wordt overschreden of niet meer overschreden wordt, heeft dat slechts gevolgen wanneer het zich gedurende twee achtereenvolgende boekjaren voordoet. De gevolgen gaan in dat geval in vanaf het boekjaar dat volgt op het boekjaar gedurende hetwelk meer dan een van de criteria voor de tweede keer werd overschreden of niet meer werd overschreden.

Voor vennootschappen die met hun bedrijf starten, worden voor de toepassing van de bovenstaande criteria de cijfers bij het begin van het boekjaar te goeder trouw geschat. Indien uit die schatting blijkt dat meer dan een van de criteria overschreden wordt gedurende het eerste boekjaar, moet daarmee voor dat eerste boekjaar meteen rekening gehouden worden.

Duurt het boekjaar uitzonderlijk minder of meer dan twaalf maanden, waarbij die duur niet langer kan zijn dan vierentwintig maanden min één kalenderdag, dan wordt het bedrag van de omzet exclusief de belasting over de toegevoegde waarde, vermenigvuldigd met een breuk met als noemer 12 en als teller het aantal maanden van dat boekjaar, waarbij elke begonnen maand voor een volle maand wordt geteld.

Wanneer de opbrengsten die voortspruiten uit het gewoon bedrijf van de vennootschap voor meer dan de helft bestaan uit opbrengsten die niet aan de omschrijving beantwoorden van de post "omzet", dan wordt het totaal van de bedrijfs- en financiële opbrengsten met uitsluiting van de niet-recurrente opbrengsten genomen.

Het gemiddelde aantal werknemers is het gemiddelde van de werknemers in voltijdse equivalenten (Dimona of indien geen Dimona: het personeelsregister). Het aantal werknemers uitgedrukt in voltijdse equivalenten is gelijk aan het arbeidsvolume teruggebracht tot voltijdse tewerkgestelde equivalenten, te berekenen voor de deeltijd-

se werknemers op basis van het conventioneel aantal te presteren uren, gerelateerd ten opzichte van de normale arbeidsduur van een vergelijkbare voltijdse werknemer.

Het balanstotaal is de totale boekwaarde van de activa zoals blijkt uit het balansschema.

14.2. Boekhouding

Deze vennootschappen moeten een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden voeren.

14.2.1. Boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden

Alle verrichtingen worden zonder uitstel, getrouw, volledig en naar tijdsorde ingeschreven in een ongesplitst dagboek, of in een hulpdagboek, al dan niet gesplitst in bijzondere hulpdagboeken. Ze worden methodisch ingeschreven in of overgebracht naar de rekeningen waarop ze betrekking hebben. Eens per maand worden de verrichtingen in een centraal boek samengevat.

14.2.2. Rekeningen volgens het algemeen rekeningenstelsel

De rekeningen worden ondergebracht in een voor het bedrijf passend rekeningenstelsel volgens de minimumindeling van het algemeen rekeningenstelsel dat vastgesteld is bij het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningenstelsel.

14.2.3. Het opstellen van een inventaris

Minstens één keer per jaar moet de vennootschap omzichtig en te goeder trouw, in een boek een inventaris opstellen van de voorraden, de bezittingen, vorderingen en schulden.

14.3. Jaarrekening

De zaakvoerders van de vennootschap zijn verplicht elk jaar een inventaris op te maken volgens de wettelijk bepaalde waarderingsregels en een jaarrekening volgens de wettelijke bepaalde vorm en inhoud.

14.3.1. Jaarrekening volgens het volledige schema

De jaarrekening van grote vennootschappen wordt opgemaakt volgens het volledige schema en volgens de regels bepaald in het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

14.3.2. Geconsolideerde jaarrekening

Een eventuele geconsolideerde jaarrekening moet worden opgesteld volgens de regels bepaald in het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen.

14.3.3. Goedkeuring door de algemene vergadering

De jaarrekening moet binnen de zes maanden na de afsluitingsdatum van het boekjaar ter goedkeuring worden voorgelegd aan de algemene vergadering.

De eventuele geconsolideerde jaarrekening moet aan de algemene vergadering binnen de zes maanden worden meegedeeld.

14.4. Jaarverslag

De bestuurders of de zaakvoerders van de vennootschap maken een jaarverslag op waarin zij rekenschap geven van hun beleid.

Inhoud van het jaarverslag

1. Een getrouw overzicht van de ontwikkeling en de resultaten van de vennootschap en van de positie van de vennootschap, alsmede een beschrijving van de risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd wordt.

2. Informatie omtrent de belangrijkste gebeurtenissen die zich na het einde van het boekjaar hebben voorgedaan.

3. Inlichtingen over de omstandigheden die de ontwikkeling van de vennootschap aanmerkelijk kunnen beïnvloeden, voor zover zij niet van die aard zijn dat zij ernstig nadeel zouden berokkenen aan de vennootschap.

4. Informatie over de werkzaamheden met betrekking tot onderzoek en ontwikkeling.

5. Gegevens met betrekking tot de bijkantoren van de vennootschap.

6. Verantwoording bij verlies gedurende twee opeenvolgende boekjaren in de veronderstelling van continuïteit van de onderneming.

7. Gegevens verplicht door het Wetboek van vennootschappen;

8. Gebruik van financiële instrumenten.

9. In voorkomend geval, de verantwoording van de onafhankelijkheid en deskundigheid op het gebied van boekhouding en audit van tenminste één lid van het auditcomité.

10. Voor beursgenoteerde vennootschappen: zie punt 15.

14.5. Neerleggen en openbaar maken

De bestuurders of de zaakvoerder van de vennootschap leggen de (geconsolideerde) jaarrekening en het (geconsolideerde) jaarverslag neer bij de Nationale Bank van België:

- binnen de dertig dagen nadat de jaarrekening is goedgekeurd door de algemene vergadering; en
- ten laatste zeven maanden na de datum van afsluiting van het boekjaar.

14.6. Controle

De (geconsolideerde) jaarrekening van de vennootschap wordt gecontroleerd door een commissaris.

14.7. Wettelijke referenties

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.84 (de wijze van het voeren van een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.89 (het opstellen van een inventaris)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.90, § 1 (het opstellen van een jaarrekening)

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningenstelsel

Wetboek van vennootschappen, art. 15 (bepaling van kleine vennootschappen)

Wetboek van vennootschappen, art. 92 (volledig schema)

Wetboek van vennootschappen, art. 94 (jaarverslag)

Wetboek van vennootschappen, art. 98 (neerlegging van de jaarrekening)

Wetboek van vennootschappen, art.141 (wettelijke controle van de jaarrekening)

15. Genoteerde vennootschappen

15.1. Wie?

Genoteerde vennootschappen zijn vennootschappen waarvan de effecten zijn toegelaten tot de verhandeling op een gereglementeerde markt in de zin van artikel 3, 7° van de wet van 21 november 2017 over de infrastructuren voor de markten van financiële instrumenten en houdende omzetting van Richtlijn 2014/65/EU.

15.2. Boekhouding

Deze vennootschappen moeten een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden voeren.

15.2.1. Boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden

Alle verrichtingen worden zonder uitstel, getrouw, volledig en naar tijdsorde ingeschreven in een ongesplitst dagboek, of in een hulpdagboek, al dan niet gesplitst in bijzondere hulpdagboeken. Ze worden methodisch ingeschreven in of overgebracht

naar de rekeningen waarop ze betrekking hebben. Eens per maand worden de verrichtingen in een centraal boek samengevat.

15.2.2. Rekeningen volgens het algemeen rekeningenstelsel

De rekeningen worden ondergebracht in een voor het bedrijf passend rekeningenstelsel volgens de minimumindeling van het algemeen rekeningenstelsel dat vastgesteld is bij het koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningenstelsel.

15.2.3. Het opstellen van een inventaris

Minstens één keer per jaar moet de vennootschap omzichtig en te goeder trouw, in een boek een inventaris opstellen van de voorraden, de bezittingen, vorderingen en schulden.

15.3. Jaarrekening

15.3.1. Enkelvoudige jaarrekening

Beursgenoteerde vennootschappen stellen hun jaarrekening op volgens de Belgische boekhoudregels, zoals bepaald in het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen (BE GAAP).

15.3.2. Geconsolideerde jaarrekening

De geconsolideerde jaarrekening van beursgenoteerde vennootschappen dient te worden opgesteld volgens de internationale boekhoudregels (IFRS).

15.3.3. Neerleggen en openbaar maken

De bestuurders van de vennootschap leggen de (geconsolideerde) jaarrekening en het (geconsolideerd) jaarverslag neer bij de Nationale Bank van België binnen de dertig dagen nadat de jaarrekening is goedgekeurd door de algemene vergadering; en ten laatste zeven maanden na de datum van afsluiting van het boekjaar.

15.4. Jaarverslag

De bestuurders of de zaakvoerders van de vennootschap maken een jaarverslag op, waarin zij rekenschap geven van hun beleid.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

15.4.1. Inhoud van het jaarverslag

1. Een getrouw overzicht van de ontwikkeling en de resultaten van de vennootschap en van de positie van de vennootschap, alsmede een beschrijving van de risico's en onzekerheden waarmee zij geconfronteerd wordt.
2. Informatie omtrent de belangrijkste gebeurtenissen die na het einde van het boekjaar hebben plaatsgevonden;
3. Inlichtingen over de omstandigheden die de ontwikkeling van de vennootschap aanmerkelijk kunnen beïnvloeden, voor zover zij niet van die aard zijn dat zij ernstig nadeel zouden berokkenen aan de vennootschap.
4. Informatie over de werkzaamheden met betrekking tot onderzoek en ontwikkeling.
5. Gegevens met betrekking tot het bestaan van bijkantoren van de vennootschap.
6. Verantwoording bij verlies gedurende twee opeenvolgende boekjaren in de veronderstelling van continuïteit van de onderneming.
7. Gegevens verplicht door het Wetboek van vennootschappen.
8. Gebruik van financiële instrumenten.
9. In voorkomend geval, de verantwoording van de onafhankelijkheid en deskundigheid op het gebied van boekhouding en audit van tenminste één lid van het auditcomité.

15.4.2. Verklaring inzake deugdelijk bestuur

Het jaarverslag bevat tevens een verklaring inzake deugdelijk bestuur, die ervan een specifiek onderdeel vormt en ten minste de volgende informatie bevat:

1. de aanduiding van de code inzake deugdelijk bestuur die de vennootschap toepast;
2. de aanduiding van de delen van de code inzake deugdelijk bestuur die de vennootschap niet toepast en de onderbouwde redenen daarvoor;
3. een beschrijving van belangrijkste kenmerken van de interne controle- en risicobeheerssystemen van de vennootschap, in verband met het proces van de financiele verslaggeving;
4. de aandeelhoudersstructuur, zoals bepaald in artikel 14, vierde lid, van de wet van 2 mei 2007, en

- de kapitaalstructuur, in voorkomend geval, onder vermelding van de verschillende soorten aandelen en, voor elke soort aandelen, van de rechten en plichten die eraan verbonden zijn en het percentage van het geplaatste kapitaal dat erdoor wordt vertegenwoordigd;
- elke wettelijke of statutaire beperking van overdracht van effecten;
- de houders van effecten waaraan bijzondere zeggenschapsrechten verbonden zijn, en een beschrijving van die rechten;
- het mechanisme voor de controle van enig aandelenplan voor werknemers wanneer de zeggenschapsrechten niet rechtstreeks door de werknemers worden uitgeoefend;
- elke wettelijke of statutaire beperking van de uitoefening van het stemrecht;
- de aandeelhoudersovereenkomsten die bekend zijn bij de emittent en welke aanleiding kunnen geven tot beperking van de overdracht van effecten en/of van de uitoefening van het stemrecht;
- de regels voor de benoeming en vervanging van de leden van het bestuursorgaan en voor de wijziging van de statuten van de emittent;
- de bevoegdheden van het bestuursorgaan, met name wat de mogelijkheid tot uitgifte of inkoop van aandelen betreft;
- belangrijke overeenkomsten waarbij de emittent partij is en die in werking treden, wijzigingen ondergaan of aflopen in geval van een wijziging van controle over de emittent na een openbaar overnamebod, alsmede de gevolgen daarvan, behalve indien zij zodanig van aard zijn dat openbaarmaking ervan de emittent ernstig zou schaden; die afwijkende regeling is niet van toepassing indien de emittent specifiek verplicht is tot openbaarmaking van dergelijke informatie op grond van andere wettelijke vereisten;
- tussen de emittent en zijn bestuurders of werknemers gesloten overeenkomsten die in vergoedingen voorzien wanneer, naar aanleiding van een openbaar overnamebod, de bestuurders ontslag nemen of zonder geldige reden moeten afvloeien of de tewerkstelling van de werknemers beëindigd wordt.

5. de samenstelling en de werking van de bestuursorganen en hun comités;
6. een overzicht van de ondernomen inspanningen om er voor te zorgen dat ten minste één derde van de leden van de raad van bestuur van een ander geslacht is dan dat van de overige leden;

7. (enkel voor vennootschappen die aandelen hebben uitgegeven op een gereglementeerde markt of een MTF en die meer dan een van de volgende criteria overschrijden:

   - een balanstotaal van 17 miljoen euro;
   - een jaaromzet, exclusief btw, van 34 miljoen euro;
   - een jaarlijks gemiddeld personeelsbestand van 250 in vte:)

   een beschrijving van het diversiteitsbeleid:

   a) het diversiteitsbeleid dat wordt gevoerd met betrekking tot de leden van de raad van bestuur, de leden van het directiecomité, de andere leiders en de personen belast met het dagelijks bestuur van de vennootschap;
   b) de doelstellingen van dat diversiteitsbeleid;
   c) de wijze van tenuitvoerlegging van dat beleid;
   d) de resultaten van dat beleid over het boekjaar;

Indien de vennootschap geen diversiteitsbeleid voert, dan zet zij in de verklaring uiteen waarom dat het geval is.

15.4.3. Remuneratieverslag

De verklaring inzake deugdelijk bestuur bevat tevens het remuneratieverslag met de volgende inhoud:

1. een beschrijving van de procedure voor een remuneratiebeleid en voor de bepaling van de remuneratie van de bestuurders, de leden van het directiecomité en personen belast met het dagelijks bestuur;
2. een verklaring over het remuneratiebeleid waaronder, de principes, het relatieve belang van de verschillende componenten van de vergoeding, de kenmerken van prestatiepremies in aandelenopties of andere rechten om aandelen te verwerven en informatie over het remuneratiebeleid voor de komende twee boekjaren;
3. het bedrag van de remuneratie aan niet-uitvoerende bestuurders;
4. het bedrag van de remuneratie aan leden van het directiecomité als die lid zijn van de raad van bestuur;
5. de criteria voor de evaluatie van de prestaties indien de bestuurders, de leden van het directiecomité of de personen belast met het dagelijks bestuur in aanmerking komen voor een remuneratie op basis van die prestaties;

6. het bedrag, in detail, van de remuneratie en andere voordelen die rechtstreeks of onrechtstreeks aan de hoofdvertegenwoordiger van de uitvoerende bestuurders, aan de voorzitter van het directiecomité, aan de hoofdvertegenwoordiger van de andere leiders of aan de hoofdvertegenwoordiger van de personen belast met het dagelijks bestuur (verstrekt door de vennootschap of door een andere vennootschap die behoort tot de consolidatiekring);

7. het bedrag, op globale basis, van de remuneratie en andere voordelen die rechtstreeks of onrechtstreeks toegekend worden aan de andere uitvoerende bestuurders, aan de leden van het directiecomité, andere leiders of aan de andere personen belast met dagelijks bestuur (verstrekt door de vennootschap of door een andere vennootschap die behoort tot de consolidatiekring);

8. het aantal en de voornaamste kenmerken van de aandelen, de aandelenopties of alle andere rechten om aandelen te verwerven, toegekend, uitgeoefend of vervallen in de loop van het door het jaarverslag behandelde boekjaar;

9. de vertrekvergoedingen van de uitvoerende bestuurders, de leden van het directiecomité, de andere leiders of de personen belast met het dagelijks bestuur;

10. de verantwoording en de beslissing door de raad van bestuur, op voorstel van het remuneratiecomité, van de vertrekvergoedingen en de berekening hiervoor, voor het vertrek van de uitvoerende bestuurders, de leden van het directiecomité, de andere leiders of de personen belast met het dagelijks bestuur;

11. het terugvorderingsrecht van de variabele remuneratie als die wordt toegekend op basis van onjuiste financiële gegevens, voor de uitvoerende bestuurders, de leden van het directiecomité, de andere leiders en de personen belast met het dagelijks bestuur.

15.4.4. Verklaring van niet-financiële informatie

Deze verplichting geldt voor beursgenoteerde vennootschappen die op de balansdatum van het laatst afgesloten boekjaar de drempel van een gemiddeld personeelsbestand van 500 werknemers overschrijdt en bovendien minstens een van de twee volgende criteria overschrijdt, berekend op enkelvoudige basis, tenzij de vennootschap een moedervennootschap is:

- balanstotaal: 17.000.000 euro;
- jaaromzet, exclusief de belasting over de toegevoegde waarde: 34.000.000 euro.

Het jaarverslag bevat eveneens een verklaring van niet-financiële informatie die betrekking heeft op de sociale, de personeels- en milieuaangelegenheden, de eerbie-

diging van mensenrechten en de bestrijding van corruptie en omkoping, met de volgende informatie:

a) een korte beschrijving van de activiteiten van de vennootschap;

b) een beschrijving van het door de vennootschap gevoerde beleid met betrekking tot die aangelegenheden, waaronder de toegepaste zorgvuldigheidsprocedures;

c) de resultaten van dat beleid;

d) de voornaamste risico's die verbonden zijn aan die aangelegenheden in verband met de bedrijfsactiviteiten van de vennootschap, waaronder, waar relevant en evenredig, haar zakelijke betrekkingen, producten of diensten van de vennootschap die die gebieden mogelijk negatief kunnen beïnvloeden, en hoe de vennootschap die risico's beheert;

e) niet-financiële essentiële prestatie-indicatoren die relevant zijn voor de specifieke bedrijfsactiviteiten.

Waar dat passend wordt geacht, bevat de verklaring van niet-financiële informatie tevens de relevante verwijzingen en aanvullende uitleg over de financiële bedragen in de jaarrekeningen.

Wanneer de vennootschap geen beleid voert met betrekking tot een of meerdere van die aangelegenheden, bevat de niet-financiële informatieverklaring een duidelijke en gemotiveerde toelichting waarom zij dat niet doet.

De vennootschap vermeldt in de verklaring van niet-financiële informatie het internationale of Europese erkende referentiemodel of -modellen waarop zij zich heeft gebaseerd.

Een afzonderlijke verklaring van niet-financiële informatie is toegestaan, wanneer in het jaarverslag naar de afzonderlijke verklaring van niet-financiële informatie wordt verwezen. Zij wordt als bijlage gevoegd bij het jaarverslag.

De vennootschap is vrijgesteld van de verplichting wanneer zij deel uitmaakt van een groep, waarvan de moedervennootschap een geconsolideerde verklaring van niet-financiële informatie heeft opgesteld. Die moedervennootschap mag een buitenlandse onderneming zijn.

15.5. Controle

De jaarrekening van de vennootschap wordt gecontroleerd door een commissaris.

15.6. Wettelijke referenties

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.84 (de wijze van het voeren van een boekhouding volgens de methode van het dubbel boekhouden)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.89 (het opstellen van een inventaris)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.90, § 1 (het opstellen van een jaarrekening)

Koninklijk besluit van 12 september 1983 tot bepaling van de minimumindeling van een algemeen rekeningenstelsel

Wetboek van vennootschappen, art. 4 (definitie genoteerde vennootschappen)

Wetboek van vennootschappen, art. 15 (bepaling van kleine vennootschappen)

Wetboek van vennootschappen, art. 92 (volledig schema)

Wetboek van vennootschappen, art. 94 en 96 (jaarverslag)

Wetboek van vennootschappen, art. 119 (geconsolideerd jaarverslag)

Wetboek van vennootschappen, art. 98 (neerlegging van de jaarrekening)

Wetboek van vennootschappen, art.141 (wettelijke controle van de jaarrekening)

Verordening (EG) 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad van 19 juli 2002 betreffende de toepassing van internationale standaarden voor jaarrekeningen; art. 4 (beursgenoteerde ondernemingen gebruiken IFRS)

© Fotolia.com

16. Buitenlandse ondernemingen met een bijkantoor in België

16.1. Wie?

Bijkantoren opgericht in België door een buitenlandse onderneming.

Definitie "bijkantoor"

Een "centrum van werkzaamheden", dat zich naar buiten duurzaam manifesteert als het verlengstuk van een moederbedrijf, met een eigen directie en materiële uitrusting, zodat het zaken met derden kan doen en wel dusdanig, dat dezen, ofschoon wetend dat eventueel een rechtsverband met het in het buitenland gevestigde moederbedrijf zou ontstaan, zich niet rechtstreeks daartoe hoeven te wenden en zaken kunnen doen in bedoeld centrum, dat het verlengstuk ervan vormt.

16.2. Boekhouding

Bijkantoren voeren hun boekhouding naar Belgisch recht.

De boeken, de rekeningen en de verantwoordingsstukken met betrekking tot het bijkantoor moeten in dat bijkantoor worden bewaard.

16.3. Jaarrekening

Bijkantoren stellen een jaarrekening op volgens de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen en het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen.

16.3.1. Uitzondering

Bijkantoren die geen eigen opbrengsten hebben door verkoop van goederen of dienstverlening aan derden of door geleverde diensten aan de buitenlandse onderneming waarvan zij afhangen en waarvan de werkingskosten volledig door de laatstgenoemde worden gedragen hoeven geen jaarrekening op te stellen volgens de bepalingen van het Wetboek van vennootschappen en het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen.

16.3.2. Neerleggen en openbaar maken

Bijkantoren hoeven geen aparte jaarrekening neer te leggen bij de Balanscentrale van de Nationale Bank van België, maar wel een sociale balans. De sociale balans wordt evenwel niet openbaar gemaakt.

De buitenlandse vennootschap legt elk jaar, binnen de maand volgend op de algemene vergadering van de buitenlandse vennootschap en ten laatste zeven maanden na de datum van afsluiting van het boekjaar, haar jaarrekening neer, en desgevallend haar geconsolideerde jaarrekening, opgemaakt naar de vorm volgens het recht van de (lid) staat waaronder de vennootschap valt.

16.4. Wettelijke referenties

Wetboek van economisch recht, boek 1, titel 2, hoofdstuk 1, art. I.5 (welke bijkantoren)

Wetboek van economisch recht, boek 3, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.90, §2, vierde lid, 5° (de uitzondering op het opstellen van een jaarrekening volgens het rekeningenstelsel en het neerleggen en openbaar maken van een jaarrekening en een jaarverslag)

Wetboek van vennootschappen, art. 83, 2° (openbaarmaking jaarrekening buitenlandse vennootschap)

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

Wetboek van vennootschappen, art. 84, § , 2° (openbaarmaking jaarrekening buitenlandse vennootschap)

Wetboek van vennootschappen, art. 107 (neerlegging jaarrekening buitenlandse vennootschap)

Commissie voor boekhoudkundige normen, advies 1-5 Bis – *"Bijkantoren en centra van werkzaamheden in België van ondernemingen naar buitenlands recht – Begrip"*

Commissie voor boekhoudkundige normen, advies 2009/2 – *"In België gevestigde vennootschappen naar buitenlands recht: toepassingsgebied van artikelen 81, 82, 83 en 107 van het Wetboek van vennootschappen"*

© Fotolia.com

17. Een andere munt dan de euro

17.1. Algemene regel

In de jaarrekening van elke onderneming worden de bedragen in euro uitgedrukt.

17.2. Het voeren van een boekhouding of het opstellen van een jaarrekening in een andere munt

Na advies van de Commissie voor boekhoudkundige normen ingewonnen te hebben, kan de minister de onderneming toestaan om de boekhouding te voeren of de jaarrekening op te stellen en openbaar te maken in een andere munt dan de euro.

17.3. Voorwaarden

De boekhouding van een onderneming alsook de jaarrekening moeten worden opgesteld in de valuta die gebruikt wordt in de voornaamste economische omgeving waarin de entiteit actief is. Dat is de "functionele valuta" van de onderneming.

"De voorwaarden scheppen voor een competitieve, duurzame en evenwichtige werking van de goederen- en dienstenmarkt in België."

De bepaling van de functionele valuta moet gebeuren op basis van de volgende factoren:

a) de valuta is hoofdzakelijk bepalend voor de verkoopprijs van goederen en diensten;

b) de valuta van het land waarvan de concurrentiekrachten en de regelgeving hoofdzakelijk de verkoopprijs van de goederen en diensten bepalen;

c) de valuta waarin de middelen uit financieringsactiviteiten worden gegenereerd;

d) de valuta is hoofdzakelijk bepalend voor de arbeids- en materiaalkosten, en andere kosten voor de levering van goederen en de verlening van diensten;

e) de valuta waarin de ontvangsten uit operationele activiteiten gewoonlijk worden aangehouden.

17.4. Bijkomende voorwaarden

De toelating voor het voeren van de boekhouding en het opstellen van de jaarrekening in een andere munt dan de euro is aan een aantal bijkomende voorwaarden gekoppeld waarop de bestuurders of de zaakvoerders nauwlettend moeten toezien:

a) het maatschappelijk kapitaal wordt uitgedrukt in de functionele valuta;

b) de vennootschap verwijst in de toelichting van de jaarrekening naar de toegestane afwijking;

c) de afwijking is slechts geldig voor drie opeenvolgende boekjaren;

d) als de functionele valuta gewijzigd wordt, dan moet een nieuwe aanvraag te worden ingediend (behalve bij terugschakeling naar euro);

e) de bestuurders en de zaakvoerders zien er jaarlijks op toe of de onderneming de voorwaarden vervult.

17.5. Procedure

De onderneming dient de aanvraag voor de afwijking, met een kopie aan de Commissie voor boekhoudkundige normen, in bij:

- de minister van Economie, of de gevolmachtigd ambtenaar, voor grote vennootschappen;
- de minister van Middenstand, of de gevolmachtigd ambtenaar, voor kleine vennootschappen.

17.6. Wettelijke bepalingen

Koninklijk besluit van 30 januari 2001 ter uitvoering van het Wetboek van vennootschappen, art. 22 (jaarrekening in euro)

Wetboek van economisch recht, boek III, titel 3, hoofdstuk 2, art. III.94 (afwijking)

Wetboek van vennootschappen, art. 125 (afwijking)

Commissie voor boekhoudkundige normen, advies 117-3 "Voeren van de boekhouding en opstellen van de jaarrekening in een andere munt dan de euro"

Commissie voor boekhoudkundige normen, advies 2009/10 "Bepaling van de functionele valuta bij financieringsvennootschappen"

Commissie voor boekhoudkundige normen, advies 2011/12 "Afwijking inzake functionele valuta: praktische implicaties en procedure"

Commissie voor boekhoudkundige normen, advies 2013/10 "Belgische bijkantoren van buitenlandse ondernemingen: voeren van de boekhouding en opstellen van de jaarrekening in een andere munt dan de euro"

© Fotolia.com

18. Diamantvennootschappen

Er geldt een sectorale afwijking voor het voeren van de boekhouding en het opstellen en openbaar maken van de jaarrekening in euro voor diamantvennootschappen. De betrokken vennootschappen mogen hiervoor de USD gebruiken.

18.1. Wie?

Erkende diamantvennootschappen.

18.2. Het voeren van een boekhouding en het opstellen van de jaarrekening in USD

De diamantvennootschappen die de USD als functionele valuta gebruiken, mogen van de sectorale afwijking genieten. De afwijking is geldig voor vier boekjaren.

18.3. Voorwaarden

- De vennootschap is een erkende diamantvennootschap.
- In de statuten van de vennootschap is het kapitaal uitgedrukt in USD.
- De vennootschap is uitsluitend actief in de USD gevoerde diamanthandel.
- Activa van de balans: minimum 90 % USD.
- Totaal schulden in de balans: minimum 90 % USD.
- Opbrengsten: minimum 95 % USD.
- Voldoet aan de voorwaarde van artikel 34, §4 Wetboek btw.

18.4. Procedure

Het bestuursorgaan van de diamantvennootschap maakt een attest op en stuurt het aangetekend naar de minister van Economie (grote vennootschap) of naar de minister van Middenstand (kleine vennootschap) met een kopie aan de Commissie voor boekhoudkundige normen.

Het attest wordt bevestigd door een erkende boekhouder(-fiscalist), een accountant of een bedrijfsrevisor.

Na ontvangst van het attest stuurt de FOD Economie zijn beslissing. De afwijking moet worden vermeld in de waarderingsregels van de jaarrekening van het boekjaar waarop de afwijking betrekking heeft.

Als niet aan de voorwaarden wordt voldaan, dan vervalt de afwijking en moet de vennootschap de boekhouding voeren en de jaarrekening opstellen en openbaar maken in euro.

18.5. Wettelijke referenties

Ministeriële beslissing van 4 juli 2008.

19. Afwijkend rekeningenstelsel en jaarrekeningenschema

19.1. Het weglaten van de omzetgegevens

Om de bestaande verplichtingen van de wet niet te moeten naleven of niet volledig toe te passen worden hoofdzakelijk concurrentiële redenen ingeroepen. In de meeste gevallen gaat het om markten waar de publicatie van de opgelegde gegevens tot concurrentieel onmogelijke toestanden aanleiding geeft wegens het bestaan van producenten die slechts één product maken tegenover hun concurrenten met meerdere producten.

De ondernemingen kunnen onder meer vragen:

- een aanpassing van de minimumindeling van het algemeen rekeningenstelsel;
- het weglaten van de vermelding van de omzet in het volledige schema in de enkelvoudige en de geconsolideerde jaarrekening.

19.2. Andere boekhoudnormen (US GAAP, JP GAAP)

Voor het gebruik van andere boekhoudnormen inzake de consolidatie bestaat er een specifiek afwijkingsbeleid. Het betreft vennootschappen naar Belgisch recht waarvan de centra van werkzaamheden of de groepsstructuren een uitgesproken grensoverschrijdend karakter vertonen.

Deze ondernemingen kunnen vragen om hun geconsolideerde jaarrekening te mogen opstellen volgens andere boekhoudnormen die het best aansluiten bij hun specifieke kenmerken.

19.3. Procedure

De onderneming dient de gemotiveerde aanvraag voor de afwijking, met een kopie aan de Commissie voor boekhoudkundige normen, in bij

- de minister van Economie, of de gevolmachtigd ambtenaar, voor grote vennootschappen;
- de minister van Middenstand, of de gevolmachtigd ambtenaar, voor kleine vennootschappen.

19.4. Wettelijke referenties

Wetboek van vennootschappen, artikel 125 (afwijking).

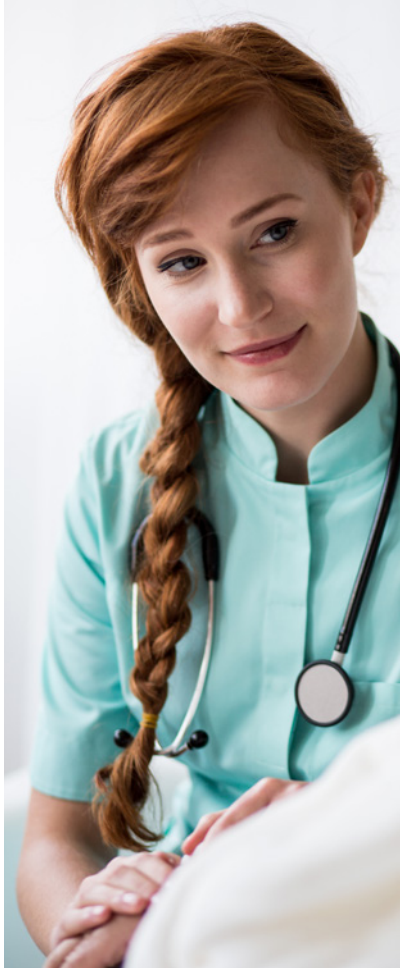

© Fotolia.com

20. Bijzondere boekhoudsystemen

20.1. Kredietinstellingen

Koninklijk besluit van 23 september 1992 op de jaarrekening van de kredietinstellingen, de beleggingsondernemingen en de beheervennootschappen van instellingen voor collectieve belegging.

20.2. Verzekeringsondernemingen

Wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen.

Koninklijk besluit van 17 november 1994 betreffende de jaarrekening van verzekeringsondernemingen.

Koninklijk besluit van 27 september 2009 op de geconsolideerde jaarrekening van de verzekeringsondernemingen en de herverzekeringsondernemingen

20.3. Notarissen

Koninklijk besluit van 9 maart 2003 houdende goedkeuring van de reglementen van de Nationale Kamer van notarissen voor de organisatie van de notariële boekhouding en voor het toezicht op de boekhouding.

20.4. Beroepsverenigingen

Wet van 31 maart 1898 op de beroepsverenigingen.

20.5. Verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen

Wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk, de internationale verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen.

Voor kleine vzw's en stichtingen: koninklijk besluit van 26 juni 2003 betreffende de vereenvoudigde boekhouding van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, internationale verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen.

Voor grote en zeer grote vzw's en stichtingen: koninklijk besluit van 19 december 2003 betreffende de boekhoudkundige verplichtingen en de openbaarmaking van de jaarrekening van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, internationale verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen.

20.6. Ziekenfondsen en landsbonden van ziekenfondsen

Wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van ziekenfondsen.

20.7. Ziekenhuizen

Koninklijk besluit van 19 juni 2007 betreffende de jaarrekening van de ziekenhuizen.

20.8. Kinderbijslagfondsen

Koninklijk besluit van 10 november 2006 betreffende de boekhoudkundige verplichtingen en de openbaarmaking van de jaarrekening van de vrije kinderbijslagfondsen.

20.9. Beheersvennootschappen van instellingen van collectieve belegging

Koninklijk besluit van 19 juni 2007 betreffende de jaarrekening van de beheersvennootschappen van instellingen van collectieve belegging.

Koninklijk besluit van 1 juli 2012 tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 september 1992 op de geconsolideerde jaarrekening van de kredietinstellingen, de beleggingsondernemingen en de beheervennootschappen van instellingen van collectieve belegging.

20.10. Vastgoedbevaks

Koninklijk besluit van 21 juni 2006 op de boekhouding, de jaarrekeningen de geconsolideerde jaarrekening van openbare vastgoedbevaks, en tot wijziging van het koninklijk besluit van 10 april 1995 met betrekking tot vastgoedbevaks.

Koninklijk besluit van 10 april 1995 met betrekking tot vastgoedbevaks.

21. Meer weten

U kunt steeds terecht bij een erkende boekhouder, erkende boekhouder-fiscalist, accountant en/of belastingconsulent of bedrijfsrevisor.

De lijsten van personen die toegelaten zijn tot het uitoefenen van het beroep van respectievelijk erkende boekhouder, erkende boekhouder-fiscalist, accountant en/of belastingconsulent en bedrijfsrevisor vindt u terug op de website van de beroepsinstituten:

Beroepsinstituut van Erkende Boekhouders en Fiscalisten (BIBF), www.bibf.be

Instituut van de Accountants en de Belastingconsulenten (IAB), www.iec-iab.be

Instituut van de Bedrijfsrevisoren, www.ibr-ire.be

Boekhoudkundige adviezen (doctrine):

Commissie voor boekhoudkundige normen, www.cnc-cbn.be

Schema's van jaarrekeningen en neerleggen van jaarrekeningen:

Balanscentrale van de Nationale Bank van België, www.nbb.be/nl/balanscentrale

© Fotolia.com

economie
FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel
Ondernemingsnummer: 0314.595.348
https://economie.fgov.be